Haličské Zvesti

Ročník XXX, číslo 1
apríl 2022

OBECNÉ NOVINY
Občasník občanov Haliče
vydáva obecný úrad v Haliči.

www.halic.sk

TOP články

- Vyčíňanie vetra – strana 5
- Aby nás odpad nezruinoval ani nezahltil – strana 7
- Chcete sa stať obyvateľmi mesta Halič? – strana 9
- Príspevky ZŠ s MŠ Hany Ponickej Halič – strany 11-15
- Haličské ossady a samoty – strana 17
- Významná osobnosť z Haliče Badiny - Jós František – strana 20
- Miloš Kelemen - rozhovor – strana 22

„Niekedy sa náš osud podobá ovocnému stromu v zime. Kto by si myslel, že sa tie konáre opäť zazelenajú a rozkvitnú, ale my v to dúfame, my to vieme."

Johann Wolfgang von Goethe

Maľovaná pohľadnica s vyobrazením veže zámku a rozária na bastióne z roku 1930. Autor Josef Bůžek.

Počiatočný optimizmus vystriedala ťaživá realita

Začiatok roka býva spájaný s predsavzatiami a najmä nádejou, že bude lepší než ten, s ktorým sme sa rozlúčili. Tentokrát o to viac, že máme za sebou dva skutočne pre všetkých veľmi ťažké roky spojené s pandémiou. A tak bolo viac ako prirodzené, že sme si želali na koronu rýchlo zabudnúť. Podarilo sa to aj rýchlejšie, ako by sme čakali, avšak za veľmi krutú cenu. Pandémia nás ešte stále celkom neopustila a médiá i sociálne siete sú plné slova vojna. Nielen tie – bohužiaľ aj rozhovory najčastejšie končia pri tejto téme a čoraz viac názorovo rozdeľujú aj občanov Haliče. Rád by som sa mýlil, ale obávam sa, že tento vojnový konflikt v blízkosti našich hraníc prinesie so sebou nielen ekonomické následky, ale aj krízu vo vzájomných vzťahoch. Skúsme sa viac sústrediť na to, čo nám môže priniesť zjednotenie a navzájom si pomáhať.

V tomto čase som zvyčajne písal o tom, čo máme v pláne realizovať. Možno by sa to čakalo o to viac, že v októbri máme pred sebou voľby do orgánov samosprávy. Už teraz však viem, že väčšina z veľkých investičných akcií je minimálne ohrozená. Jednak pre nepredvídateľný vývoj s cenami stavebných materiálov, ale tiež pre ich nedostatok. Realizáciu stavieb komplikuje aj zdĺhavá a ťažkopádna komunikácia s niektorými štátnymi inštitúciami. Doteraz napríklad nemáme schválené verejné obstarávanie na prestavbu bývalej materskej školy.

Od septembra minulého roku sme nezískali súhlasné stanovisko Slovenskej správy ciest k územnému rozhodnutiu na stavbu odstavných pruhov pre zastavovanie autobusov na Telke a kvôli tomu sme zmeškali už dva termíny schvaľovania finančných prostriedkov na tento účel. Stanovisko stále nemáme a tak je ohrozený aj tretí finálny termín na ich získanie.

Ostáva tak spoliehať sa na vlastné zdroje a pracovníkov. Ich aktivitu je vidieť nielen na bežnej údržbe a zabezpečovaní čistoty verejných priestranstiev, ale i na viacerých menších či väčších stavebných akciách. Stále prebieha rekonštrukcia niekdajšieho služobného bytu, kde vzniknú nové kancelárske priestory. Je realizovaná zamestnancami a aktivačnými pracovníkmi obce. Vo vlastnej réžii sme zrealizovali aj výmenu ozvučenia v cintoríne. V týchto dňoch sa venujú tiež oplocovaniu úložiska BRO, ktoré chceme výrazne zmenšiť a priestranstvo po ňom zrevitalizovať. Škoda len, že úrady práce nepočítajú s takou podporou pracovných miest, ako tomu bolo v minulosti a nebude možné získať na zamestnávanie znevýhodnených uchádzačov ďalšie príspevky.

Od začiatku roka prebieha na obecnom úrade modernizácia priestorov knižnice, ktorú realizuje firma Kofemika. Ako bonus nám táto firma vybuduje aj bezbariérový vstup a nové schodisko, ktorého ostatná oprava bola veľmi nekvalitná. Slávnostné otvorenie knižnice predpokladám na deň detí 1. júna. Hneď po Veľkej noci by malo byť vyhodnotené obstarávanie dodávateľa rekonštrukcie Ul. kpt. Nálepku a oporného múru padnutej cesty na Ul. osloboditeľov. Ostáva len dúfať, že pri raste cien si budeme realizáciu môcť dovoliť. Rovnako plánujeme vybudovať prisľúbené odvodnenie Ul. staničnej, aby prívalové zrážky neohrozovali majiteľov tamojších nehnuteľností. Ďalšie investičné akcie budú závisieť od vývoja ekonomickej situácie.

Tento rok tiež chceme začať s predajom stavebných pozemkov a prípravou inžinierskych sietí na Hornom poli. Jednania s vlastníkmi sú však komplikované, a tak i tu nás ešte čaká náročná práca. Zároveň je s ohľadom na platnú legislatívu pred realizáciou budovania inžinierskych sietí, ciest, ako aj samotného povoľovania stavieb rodinných domov, potrebné zrealizovať aj posudzovanie vplyvov na životné prostredie, čo môže trvať minimálne 3 až 6 mesiacov.

V sobotu 23. apríla vás všetkých pozývam pripojiť sa k dobrovoľníckej akcii pri príležitosti Dňa Zeme – Upracme si v Podzámčí. Okrem zbierania odpadkov v okolí obce, plánujem aj práce na vybudovaní chodníka od Staničnej ulice k strážnemu domčeku. Preto každá ruka bude dobrá. Pripravený bude chutný guláš a dymiť by sa opäť malo aj z pece na chlieb. Po skončení prác vás pozývam k domčeku na diskusiu o nakladaní s odpadom v Haliči. Zoči voči chcem s vami diskutovať o tom, ako ďalej s odpadmi a aj vysvetliť, prečo je toľko problémov s biologickým i kuchynským odpadom.

Aktívne sa zapájame do výziev na získanie väčších i menších finančných dotácií. O niektorých informujem v samostatných článkoch. Žiadosť sme podali na svetelnú, zvukovú a projekčnú techniku do veľkej sály i na rekonštrukciu toaliet na obecnom úrade. Z Fondu na podporu športu sa uchádzame o príspevok na vybudovanie strechy a celkovú vnútornú rekonštrukciu na budove šatní a garáže futbalistov, či na vybudovanie krytej tribúny. V hodnotiacom procese je aj žiadosť na revitalizáciu vnútrobloku pri

- Rekonštrukcia knižnice.

bytovkách na Ul. školskej a družstevnej, kde by mali vzniknúť oddychové miesto, detské i workoutové ihrisko, ale tiež komunitná záhrada či ovocné stromy aj ekologické parkovacie miesta a nádrže na zachytávanie dažďovej vody pre záhradky.

Pripravujeme žiadosti a projekt zberného dvora na rôzne druhy odpadov a kompostáreň s potrebným technologickým vybavením. Zámerom je jej presťahovanie do areálu Eženky. Máme za sebou prvú sezónu, kedy aj viacerý z vás využili možnosť kúpy palivového dreva z našej haličskej hory. V prípade záujmu môžete túto možnosť využiť aj túto jeseň a drevo si objednať na obecnom úrade. Hospodárenie v lese nám prinieslo aj dodatočný príjem do rozpočtu obce, z ktorého sme tento rok už zakúpili napríklad viaceré mechanizmy na uľahčenie údržby zelene v obci.

Spolu s ostatnými obcami podzámčia sme aj u nás podali pomocnú ruku odídencom z Ukrajiny. Ubytovanie im poskytli na súkromí, za čo všetkým veľmi pekne ďakujem. Ďakujem aj všetkým vám, ktorí ste priniesli potraviny, drogériu či iné potreby do našej materiálnej zbierky i za vaše prípadné finančné príspevky, z ktorých spoločne v rámci mikroregiónu pomáhame odídencom v ich prvých týždňoch mimo domoviny. Materiálnu pomoc postupne podľa potreby poskytujeme odídencom v našom regióne. Deti odídencov sa postupne začleňujú aj do vzdelávacieho procesu či už v základnej ako aj materskej škole. Väčšina z nich sa chce čo najskôr vrátiť na Ukrajinu, nie všetci sa však majú kam vrátiť. Sú to všetko ľudia, ktorí si tento osud nevybrali, preto som vám vďačný v ich mene, že ste ich medzi seba prijali a podali im pomocnú ruku. Kiežby sme sa v podobnej situácii nemuseli nikdy ocitnúť.

Akokoľvek ďaleko od nás dopadajú bomby a strieľa sa, situácia na Ukrajine zasiahla aj do životov každého jedného z nás. Z našich plánov je kvôli rastu cien asi najviac ohrozená stavba bytoviek. Pri objeme materiálu potrebného na ich vybudovanie je ťažké s istotou tvrdiť, že ich tento rok postavíme. Uisťujem vás však, že mi veľmi záleží na tom, aby po tom, čo sme si prešli všetkými peripetiami s prípravou stavby a vybavovaním potrebných financií, sme mohli ich stavbu nielen začať ale aj dokončiť. Musíme však aj s poslancami mať na pamäti aj všetky riziká, ktoré v dnešnej situácii nastali a nesmieme ohroziť kvôli tomuto – hoci veľmi prínosnému – projektu, samotnú ekonomickú kondíciu obce. Aj preto s odovzdaním staveniska momentálne váhame, hoci sme chceli začať už v marci.

Hoci by som si veľmi želal rýchlejšie tempo stavieb, nie všetko vyjde na prvý pokus alebo bez problémov. Som však vďačný za pomoc mojich kolegýň a kolegov z radov zamestnancov obecného úradu, ako aj za pozitívnu atmosféru spolupráce v rámci obecného zastupiteľstva a podporu pre realizáciu projektov. Všetkým vám želám príjemné prežitie veľkonočných sviatkov, dievčatám opäť po dvoch „suchých“ rokoch môžem už tentokrát aj oficiálne zaželať veľa vody.

Mgr. Alexander Udvardy,
starosta obce

- Bezbariérový vstup a nové schodisko do obecného úradu.

- Rekonštrukcia služobného bytu.

Uspeli sme aj so žiadosťami o príspevok na zveľadenie športovísk

Nielen priaznivci futbalu sa dočkajú modernej tribúny. Slovenský futbalový zväz priklepol obci 10.000 EUR práve na novú krytú tribúnu. BBSK nám zase pomôže s dotáciou 20.000 EUR dokončiť obnovu telocvične.

Športoviská v Haliči sa v ostatnom období dočkali viacerých vylepšení. Azda najviditeľnejším bolo zateplenie fasády a výmena okien na telocvični, ale tiež obnova šatní na ihrisku. Množstvo detí, ktoré sa zúčastňujú tréningov prípravky, či v žiackych a dorasteneckom mužstve je úžasnou motiváciou snažiť sa aj napriek náročnému obdobiu o ďalšie investície do športovej infraštruktúry. Chceme všetkým športovaniachtivým vytvoriť čo najlepšie podmienky.

Komfort návštevníkov futbalových zápasov zlepší vybudovanie modernej krytej tribúny podľa súčasných noriem. Obec o príspevok na jej vybudovanie aj z iniciatívy výboru TJ Slovan Halič požiadala Slovenský futbalový zväz v rámci výzvy Eurá z eura. Náš projekt v silnej konkurencii obstál a na výkonnom výbore SFZ konanom 5. apríla nám bolo odsúhlasených 10 tisíc eur. Pôvodný zámer počítal s vybudovaním tribúny s kapacitou 136 divákov. S ohľadom na výšku schválenej dotácie ako aj rastúce ceny materiálov budeme musieť jej veľkosť pravdepodobne prehodnotiť, no určite ju chceme pre fanúšikov futbalu zabezpečiť.

Zabezpečili sme tiež projektovú dokumentáciu na zastrešenie a celkovú vnútornú prestavbu šatní a garáže TJ. Na realizáciu tohto projektu sa taktiež uchádzame o finančný príspevok z Fondu na podporu športu, zatiaľ výzva nebola vyhodnotená.

Telocvičňa pri základnej škole už tiež prešla takmer kompletnou rekonštrukciou, ostávajú ešte opravy vnútorných omietok v telocvičniach. Práve na tento účel sme žiadali o dotáciu z Banskobystrického samosprávneho kraja a boli sme úspešní. Získali sme maximálnu možnú dotáciu v zmysle VZN BBSK č. 44/2021 vo výške 20.000,- €. Práce chceme zrealizovať počas letných prázdnin.

S FINANČNOU PODPOROU BANSKOBYSTRICKÉHO SAMOSPRÁVNEHO KRAJA

Plánované opravy a stavby môže ešte skomplikovať aktuálne veľmi neistá situácia, ktorá negatívne zasiahla aj trh so stavebnými materiálmi. Napriek tomu dúfame, že sa nám aj tieto projekty podarí úspešne dokončiť.

Mgr. Alexander Udvardy

Ako u nás dopadlo sčítanie obyvateľov

V prvom rade treba povedať, že Haličania sa do sčítania zapojili v dostatočnej miere a množstvo práce zrealizovali aj pracovníčky z obecného úradu počas asistovaného sčítania. Celkovo možno stav počtu obyvateľov označiť ako stabilný. V sčítaní uviedlo Halič ako miesto svojho pobytu k 1. januáru 2021 1662 občanov. V Haliči máme podľa výsledkov absolútnu rovnosť medzi mužmi a ženami, 831 žien a 831 mužov. V produktívnom veku, teda od 15 – 64 rokov je 68,41% obyvateľov (1137), v predproduktívnom 0-14 rokov 15,1% (251) a podobný počet je aj v poproduktívnom veku, t.j. od 65 rokov 16,49% (274).

SODB 2021 SČÍTANIE OBYVATEĽOV, DOMOV A BYTOV

Národnostne dominuje slovenská národnosť – 95,19% a 1582 obyvateľov, nasledujú maďarská a ukrajinská po 12 občanov čo predstavuje 0,72%. K rómskej sa prihlásilo len 5 občanov, k českej a talianskej po dvaja. Po jednom občanovi sa prihlásilo k rusínskej, nemeckej, vietnamskej, gréckej a inej národnosti. Svoju národnosť neuviedlo 42 sčítaných občanov.

Zaujímavé čísla prinieslo sčítanie aj pri otázke vierovyznania. Najpočetnejšiu skupinu síce stále tvoria rímskokatolíci – 973 občanov (58,54%), druhú najsilnejšiu skupinu už tvoria občania bez vyznania – 353, resp. 21,24%. Evanjelické a. v. vyznanie uviedlo 225 občanov (13,54%), 14 občanov sa prihlásilo aj k tzv. ad hoc hnutiam (pravdepodobne Svedkovia Liehovovi). Vyznanie ešte uviedli 10 pravoslávne, 3 gréckokatolícke, 2 evanjelické metodistické, po 1 kalvínske, apoštolská cirkev, židovské, budhistické, pohanské a prírodné duchovno. Iné alebo nepresne určené náboženstvo 4 a konkrétne vyznanie sa nezistilo až u 72 sčítaných.

V Haliči k 1.1.2021 bolo sčítaných 515 budov, z toho 475 rodinných domov, 21 bytových domov a 19 iných budov. Podrobnejšie údaje si môžete pozrieť na stránke sčítania obyvateľov, domov a bytov **www.scitanie.sk**

Podpora členom PPZ

Jedným z najstarších humánnych spolkov v našej obci je Podporné pohrebné združenie. Jeho činnosť vieme hodnoverne potvrdiť do roku 1913. Vždy pomáhalo a pomáha pozostalým rodinám po zosnulom členovi. Súčasná situácia vo svete i v našej spoločnosti je zložitá a ťažká. Pandémia Covid-19 a s ňou súvisiaca úmrtnosť sa odrazila aj vo výdavkoch nášho združenia. Bolo to o 485 členov viac ako v predchádzajúcich rokoch. Úmrtnosť na Slovensku bola k 31.12.2021 vyššia o 38% ako v roku 2020, konštatoval SŠÚ.

Vedenie PPZ v Betliari, ktorého sme súčasťou od 1.10.1934 má snahu nesklamať svojich členov ani tentokrát. Na mimoriadnom zasadaní Správnej a Dozornej rady v Betliari 6.12.2021 riešila túto situáciu. Bol prerokovaný súčasný stav a v snahe o udržanie združenia v činnosti dospeli k nutnosti zvýšenia výšky základného členského príspevku na 23,- Eur pre rok 2022. Zvýši sa aj pohrebná podpora pri členstve nad 15 rokov na 450,- Eur. Súčasný fyzický stav našich členov k 1.1.2022 je 323 a 15 členov príspevkových.

Rast členstva je aj v našej pobočke kľúčovou a existenčnou otázkou. V závere všetkým našim priaznivcom, súčasným a veríme, že i budúcim členom, prajeme veľa zdravia a nech nás neopúšťa nádej v lepšie a šťastnejšie časy.

Za výbor PPZ v Haliči
L. Linhartová

Vyčíňanie vetra v Haliči

- Časté výpadky elektriny, nefungujúce verejné osvetlenie, padnutý strom, prevrátená zastávka či strhnutá strešná krytina na budove garáže TJ (foto dole). Aj to prinieslo veterné počasie, ktoré na prelom januára a februára sužovalo celé Slovensko a Halič nebola výnimkou. Námestie vrátane parku bolo zasypané ihličím, listami a halúzkami. Neporiadok narobil vietor aj na cintoríne či zdravotnom stredisku. Podstatné je, že si silné nárazy vetra nevyžiadali zranenia či väčšie škody na majetku. Pomocnú ruku podali naši dobrovoľní hasiči. Náklady na opravu strechy garáže vo výške cca 2700 Eur nám poisťovňa preplatila vo výške 2200 Eur. Prevrátenú zastávku na Telke sme zlikvidovali a zároveň vybudovali novú pracovníkmi obce.

Oznamujeme občanom, že dočasné úložisko biologicky rozložiteľného odpadu za futbalovým ihriskom je pre verejnosť s účinnosťou od 1. apríla uzatvorené. Odpad zo záhrad však z domácností budeme naďalej zbierať každý utorok podľa rozpisu v stolovom kalendári.

K uvedenému kroku pristupujeme jednak z dôvodu, že priestor úložiska za ihriskom, či kompostoviska ako si ho občania zvykli nazývať plánujeme zrevitalizovať, oplotiť a postupne presťahovať na iné miesto. Zber BRO pracovníkmi obce však pokračuje naďalej, preto o možnosť ekologickej likvidácie BRO neprídete. Rušíme len možnosť uložiť odpad na úložisko bez predchádzajúceho nahlásenia a prevzatia odpadu povereným pracovníkom obce.

Žiaľ, hoci mnohí z Vás si zvykli na túto možnosť uloženia BRO, bolo množstvo takých občanov, ktorí úložisko využívali ako skládku rôznych druhov odpadu, ktoré tam nemajú čo robiť. A to je hlavný dôvod, prečo k zákazu pristupujeme.

Spracúvame tiež žiadosť o finančný príspevok na vybudovanie zberného dvora a nákup mechanizmov, vďaka ktorému budeme môcť celý systém zberu a nakladania s odpadmi výrazne zefektívniť.

Upozorňujeme tiež verejnosť, že priestory "kompostoviska" sú monitorované fotopascou a v prípade porušenia zákazu sypania odpadu bude s porušovateľmi začaté konanie o priestupku na úseku nakladania s odpadmi.

Vzniknutá situácia nás mrzí, avšak zneužívanie úložiska a jeho okolia na vytváranie skládok odpadu už bola neúnosná.

- Omietka, brizolit, tehly, betóny, škridly, komunálny odpad, uhynuté zvieratá či dokonca vyvrhnuté vnútornosti. To všetko končievalo na úložisku BRO za ihriskom, hoci bolo určené len na lístie, trávu a konáre.

Aby nás odpad nezruinoval ani nezahltil

- Iný „dobrák“ nám zasa nechal pozdrav v podobe minimálne 3 nákladiakov stavebného odpadu na obchvate Haliče. Na likvidáciu sa zložíme všetci.

Od marca sme začali s evidovaním vývozov kukanádob. V začiatkoch nepôjde ešte o automatizovaný systém, nakoľko zberová spoločnosť ešte nedisponuje automatickým scannerom vyvezených nádob. Odpadové nádoby sa budú evidovať zatiaľ manuálne, čo samozrejme môže spočiatku spôsobiť vyššiu chybovosť. Nepotrvá však už dlho a vyvezené kukanádoby sa budú odčítavať automaticky. Cieľom tejto zmeny je jednak motivovať občanov k dôslednejšiemu triedeniu odpadu, aby zároveň dochádzalo k zníženiu vývozov tuhého komunálneho odpadu. Pre vás občanov to môže priniesť výrazný finančný benefit, nakoľko za každú nevyvezenú kukanádobu od tohto marca do februára budúceho roku Vám bude vznikať kredit vo výške 2,89€, ktoré Vám budú budúci rok vrátené.

Chápeme, že pri zvyšujúcich sa cenách potravín, energií a vlastne všetkého pre život potrebného, ste veľmi citlivo vnímali aj výrazné zvýšenie poplatku za komunálny odpad. Ani takto zvýšené poplatky však nepokryjú reálne náklady obce na likvidáciu odpadu a bude potrebné ich dofinancovanie aj z iných príjmov obce. Je preto o to dôležitejšie, aby občania dôslednejšie odpad triedili, pretože za vývoz separovaných zložiek odpadu, teda sklo, papier, plasty, kovy a elektroodpad obec neplatí, zatiaľčo náklady na vývoz a uskladnenie tuhého komunálneho odpadu z kukanádob, či za likvidáciu čiernych skládok a čistenie verejných priestranstiev rapídne stúpajú.

Samostatnou kapitolou je kuchynský odpad. Umiestňovanie kuchynského odpadu do kukanádob je zakázané a zároveň zabezpečiť pre občanov možnosť jeho odovzdania povinnosťou obce. Zákon pritom nerozlišuje, či sme v meste alebo na dedine. Tento rok ešte platí výnimka pre tie obce, ktoré preukážu, že 100% domácností kompostuje. To bol dôvod, prečo sme vám dávali podpisovať dohodu o domácom kompostovaní ako alternatívu k poplatku za vývozy kuchynského odpadu. Dvanásť tisíc eur ročne nás stojí jeho vývoz a pokiaľ sa nepremietne aj do zníženého komunálneho odpadu, je to s výnimkou pocitu ekologickejšieho prístupu čistá strata. Dohody však zďaleka nepodpísalo 100% domácností a zároveň poplatok za vývoz kuchynského odpadu uhradilo mizivé množstvo domácností.

Pôvodne sme vám avizovali, že zvozy kuchynského odpadu budeme realizovať bezplatne len do konca februára. Situáciu však ešte budeme spolu so zastupiteľstvom prehodnocovať a nateraz vám môžem oznámiť, že vývozy kuchynského odpadu budeme naďalej realizovať pre všetky domácnosti, vrátane bytových domov, každý pondelok ešte minimálne do konca apríla tohto roka. Tu vás však chcem dôrazne povzbudiť, aby ste ho naozaj v čo najväčšej miere využívali a najmä nevhadzovali zložky kuchynského odpadu do kukanádob. Na vyloženie kuchynského odpadu môžete použiť akúkoľvek nádobu, dodržať treba len to, že v kuchynskom odpade nesmú byť žiadne obalové materiály. Môžu tam byť všetky zvyšky potravín, varených jedál, polievok i mäso, mliečne výrobky, či kosti.

Zároveň pripomínam, že čo sa týka vývozov konárov, lístia a trávy, ten sa bude realizovať bezplatne len každý utorok s výnimkou sviatkov, ale len v bežných množstvách. Pokiaľ budete mať takéhoto odpadu viac, teda, že ho nebude možné odviezť naraz v jednom aute, je potrebné to vopred nahlásiť a za každé jedno vyvezené auto navyše sa bude účtovať poplatok 4 eurá. Prípadne môžete tento odpad vykladať po častiach každý týždeň. Odpad však nesmie zostávať na verejných priestranstvách mimo vývozných dní.

Mgr. Alexander Udvardy

- Skládka plná plastových fliaš na Hornej Telke, ktoré sa pritom odvážajú bezplatne.

Zásahová činnosť

Od začiatku nového roka sa toho v našom DHZ-ku udialo mnoho. Už v pondelok 6. januára sme zorganizovali trojkráľový výstup na Sedem chotárov. Bol to príjemne strávený deň v zimnej prírode spojený s opekačkou na jeho konci.

V druhej polovici januára sme započali opravy na našej Liazke, ako prípravu na STK. Výmena listových pier, pridanie obrysových svetiel a všetky ďalšie úpravy sa podarili na výbornú a cisterna úspešne absolvovala technickú kontrolu v mesiaci február.

Ďalšou významnou udalosťou bolo uskutočnenie Výročnej členskej schôdze, ktorá mala bohatú účasť a priniesla nám aj nových členov do zboru. Počas nej sme si poctili a ocenili niektorých dlhoročných členov našich radov a ostatní sa dočkajú v priebehu tohto roka.

Najdôležitejšou časťou našej práce je pomoc druhým. Ani v týchto mesiacoch tomu nebolo inak. Zúčastnili sme sa niekoľkých rôznorodých zásahov. Ku nim patrili požiare, záchranné akcie a technické výjazdy. Mimoriadne udalosti nám najčastejšie ohlasovali z operačného strediska v Banskej Bystrici, ale boli sme viackrát povolaní pomôcť našim starostom a aj občanmi z obce. Prvým výjazdom tohto roka bol nahlásený požiar bojlera v obci Gregorová Vieska, ktorý sa udial dňa 23. januára. V nasledujúcom týždni, dňa 30. januára, nám bola oznámená mimoriadna udalosť v našej obci. V dôsledku silného vetra spadol strom, ktorý sme rýchlo odstránili. Dňa 10. februára sme boli zavolaní k požiaru trávnatého porastu v Starej Haliči. Nasledujúci mesiac marec bol skúpy na zrážky a kvôli tomu pretrvávali obdobia sucha. To zapríčinilo zvýšený výskyt požiarov. Dňa 26. marca sme pomáhali likvidovať požiar trávnatého porastu v obci Mašková. O dva dni neskôr, 28. marca sme boli opäť povolaní na pomoc pri likvidácii požiaru v obci Ábelová. Medzitým v nedeľu dňa 27. marca sme boli požiadaní o pomoc pri záchrane kocúra, ktorý sa nachádzal už dva dni na streche rodinného domu. Všetky zásahy sa zaobišli bez zranení či akéhokoľvek poškodenia hasičskej techniky.

V prvých dvoch aprílových víkendoch sa naši členovia zúčastnili základného kurzu pre členov DHZO, aby sa mohli v prípade potreby podieľať na zásahoch.

Činnosť DHZ je veľmi dôležitá a preto je kľúčové mať bohatú a aktívnu členskú základňu. Ak máte záujem pomáhať a podieľať sa s nami na všetkých činnostiach, ozvite sa na mail: dhzhalic@gmail.com.

- Likvidovanie požiaru trávnatého porastu.

Chcete sa stať obyvateľmi mesta Halič?

Väčšina z Haličanov vie, že Halič bola kedysi mestečkom, istý čas dokonca sídlom okresu. Výsady slobodného mesta získala Halič od grófa Jána Forgácha už v roku 1776. Počas socializmu bola strediskovou obcou a dodnes poskytuje služby (školstvo, pošta, zdravotníctvo a pod.) aj pre obyvateľov spádových obcí. Mestské výsady, resp. štatút mesta však už desiatky rokov nepožíva.

Na základe podnetu poslanca NR SR Mgr. Jozefa Pročka sa otázkou znovuzískania štatútu mesta zaoberalo obecné zastupiteľstvo v Haliči na svojom zasadnutí 10. marca 2022. Poslanec Pročko zároveň prisľúbil v prípade podania žiadosti obce o udelenie štatútu mesta svoj osobnú iniciatívu pri presadzovaní jej schválenia. Keďže ani jeden z terajších poslancov ako ani starosta obce nemali takýto krok vo svojom volebnom programe, a teda nemajú od občanov na takúto zmenu mandát, rozhodli sa zistiť ako túto možnosť vnímajú samotní občania.

Mestom sa dnes môže stať obec, ktorá má viac ako 5000 obyvateľov. My túto podmienku síce nespĺňame, zákon o obecnom zriadení však pripúšťa možnosti ako sa mestom stať, aj keď je počet obyvateľov nižší. Tieto podmienky sú vymenované §22 ods. 1 zákona 369/1990 Zb. Pokiaľ by sme preukázali, že Halič je hospodárskym, administratívnym a kultúrnym centrom alebo centrom cestovného ruchu, že zabezpečuje služby aj pre obyvateľov okolitých obcí, že má zabezpečené dopravné spojenie s okolitými obcami a že má aspoň v časti územia mestský charakter zástavby, môžeme sa mestom skutočne stať.

Čo nám takáto zmena môže priniesť či vziať?

V princípe ide najmä o otázku akéhosi zadosťučinenia našim dejinám, pretože sme mestom boli a nik nám mestské výsady nezrušil, len sa neuplatňovali. Z hľadiska financií to zmena nebude, nakoľko pri výpočte podielových daní nezohráva to, či sa jedná o dedinu alebo mesto žiadny význam. Ani miestne dane nemusia byť pre ľudí vyššie len preto, že by sme boli mestom. Už sa ale napríklad nebudeme môcť stať dedinou roka. Neboli by sme ani najmenším mestom na Slovensku, nakoľko Dudince, aj Modrý Kameň majú menej obyvateľov, než my.

Najbližšie sa táto zmena môže udiať k 1.1.2023. Obec podáva žiadosť na okresnom úrade v Banskej Bystrici, ten po spracovaní posunie žiadosť Ministerstvu vnútra. Po schválení Vládou SR, obec za mesto vyhlasuje Národná rada SR.

Chceli by ste, aby Halič získala opäť štatút mesta?

Áno	**Nie**
Neviem	**Je mi to jedno**

Zároveň čestne vyhlasujem, že som hlasoval iba raz. (zakrúžkujte len 1 odpoveď a lístok doručte do schránky na plote obecného úradu)

Hlasovať môžete prostredníctvom anketového lístka alebo prostredníctvom ankety v systéme munipolis prostredníctvom mobilnej aplikácie či webstránky.

Halič prináša službu **Munipolis**

Vážení občania,
prinášame vám komunikačnú službu **MUNIPOLIS**, vďaka ktorej sa k vám informácie dostanú vždy včas.

ZADARMO budete informovaní o dôležitých udalostiach priamo do vášho telefónu (prostredníctvom SMS, e-mailov, hlasových správ, ankiet alebo aplikácie pre chytré telefóny).

Čo vám MUNIPOLIS prináša?

- Dôležité krízové informácie
- Oficiálne novinky a pozvánky na udalosti
- Zapojenie do diania a participáciu
- Mobilnú aplikáciu pre iOS a Android

MUNIPOLIS.sk/aplikacia

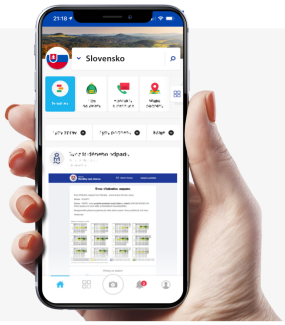

Ako sa ZADARMO zaregistrovať?

Prihlásením k odberu informácií na adrese:

https://obechalic.munipolis.sk

Týmto registračným letákom, ktorý stačí vyplniť a doručiť na úrad.

Registrácia do služby MUNIPOLIS

Meno a priezvisko: _____ Bydlisko: _____ Tel. číslo:* _____

E-mail: _____ Dátum narodenia: _____ Pohlavie: ☐ Muž ☐ Žena

*povinná informácia

Zvoľte skupiny informácií:

- ☑ Krízové informácie
- ☐ Informácie z úradu
- ☐ Nevidomí a slabozrakí
- ☐ Ponuky miestnych obchodov
- ☐ Športové akcie
- ☐ Dobrovoľníci
- ☐ Kultúrne akcie
- ☐ Novinky z webu
- ☐ Rodiny s deťmi
- ☐ Spravodaj
- ☐ Dopravné informácie
- ☐ Majitelia zvierat
- ☐ Odstávky a poruchy
- ☐ Seniori

Pre platnosť registrácia je nutné podpísať súhlas so spracovaním osobných údajov na zadnej strane tohto registračného letáku.

Fašiangy môjho detstva

Obdobie od Troch kráľov po popolcovú (škaredú) stredu sa nazýva Fašiang. S týmto obdobím, keď ešte poľnohospodári podobne ako role oddychovali, sa spájali rôzne zvyky a zábavy, aby ľudia zahnali nútenú nečinnosť.

Koncom šesťdesiatych rokov minulého storočia si ešte väčšina dedín zachovávala fašiangové tradície. Ľudia na dedinách žili bohatým kultúrno – spoločenským životom, stretávali sa pri družných susedských rozhovoroch a aj si viac pomáhali. To sa prejavilo aj v období fašiangov a najmä pri príprave najobľúbenejšej fašiangovej zábavy. Jedna takáto zo šesťdesiatych rokov ostala aj v mojich spomienkach.

Deň, keď sa konala veľká fašiangová zábava už od rána deti hlučne pobehovali po dedine so známou riekankou „Fašiangy, Turíce.....“. Popri tom sa rozprávali o maskách ktoré si pripravili do popoludňajšieho sprievodu. Doma už rozvoniavali šišky, pampúchy a chrapne. Poobedie patrilo deťom a ich karnevalu s maskami. Moja mama mi zhotovila kostým bielej mačky a pre sesternicu vyrobila kostým čiernej mačky. Tento detský sprievod bol rodičovskou porotou vyhodnotený a odmenený detským karnevalom.

Večer sa konal veľký karnevalový ples pre dospelých. Keďže v dedinách bežne fungovali divadelné skupiny, obec disponovala množstvom kostýmov, ktoré si ľudia mohli požičať. Moja mama si vybrala kostým čerta a krstná mama chcela byť čarodejnica.

“Nuda, nuda, samá nuda” – zhodnotili chlapi. Môj otec a krstný otec sa rozhodli to roztočiť a cez prestávku priamo uprostred sály predviesť originálny cigánsky „bašavel”. Dohodli sa, že si sami zhotovia kostým cigánok a išli si od rodiny a susedov požičiavať farebné šatky. Obliekli si ružové „bombardiaky“, na to farebné kašmírové sukne, jeden oranžovú a druhý žltú dederónovú košeľu a všade, kde sa len dalo si nastrkali tie pestrofarebné šatky. Do uší si pripevnili zavaraninové viečka, presne také aké zvykne mať Žanet, keď pochováva haličskú basu. Na tvárach mali škrabošky a vyrazili do „kulturáku“.

Bufetárke podali párky, aby ich uvarila. Počkali na správnu chvíľu, keď živá hudba bude mať dlhšiu prestávku. Potom si v strede parketu rozložili piknikovú deku a z chrbtového koša začali vyťahovať víno, chlieb, tyčinky a hlavne nový snehobiely smaltovaný nočník, do ktorého vložili uvarené párky, horčicu a začali ich odtiaľ vychutnávať. Zožali veľký úspech, nielen ako volali k sebe na ochutnávku ostatných ľudí v maskách, ale tými párkami z nočníka ponúkali aj ostatné masky v sále. Na tento fašiangový „bašavel“ sa ešte aj po rokoch spomínalo, keď sa pripravovala fašiangova zábava.

Momentálne žijeme dobu omicronu, fašiangové slávnosti sa nekonali, tak som si ich pripomenula takouto milou úsmevnou príhodou.

Renata Padúchová

Súhlas so spracovaním osobných údajov
Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/679 (ďalej len "Súhlas")

Súhlas je udeľovaný **Správcovi údajov**:
obec Halič, so sídlom Ulica mieru 66, Halič, IČO 00316091

Kontaktné údaje zodpovednej osoby pre ochranu osobných údajov:
Jozef Nosáľ, telefón: +421904044360, e-mail: ncrcra@gmail.com

Subjekt osobných údajov (ďalej len „**Subjekt údajov**“) týmto udeľuje **Súhlas** so spracovaním svojich osobných údajov (ďalej len „**OÚ**“) pri používání produktu **Munipolis** (www.munipolis.sk) podľa rozsahu uvedeného nižšie.

Subjekt údajov môže kedykoľvek tento svoj **Súhlas** odvolať zaslaním e-mailu/dátovej správy či písomne na adresu prevádzkovateľa, prípadne pomocou volieb v produkte **Munipolis**. Odvolaním **Súhlasu** nie je dotknutá zákonnosť spracovania vychádzajúca z tohto **Súhlasu** do jeho odvolania. Odvolanie **Súhlasu** môže mať za následok nedostupnosť služieb či zrušenie Vašeho účtu v rámci produktu **Munipolis**.

Vaše práva, ako **Subjektu údajov**, a ďalšie informácie o spracovaní, nájdete v informácií o spracování **OÚ** na webu prevádzkovateľa údajov. **Súhlas** (rovnako ako jeho rozsah) je súčasne udelený pre spoločných prevádzkovateľov, spracovateľov a príjemcov OÚ uvedených na webu prevádzkovateľa údajov.

OÚ Subjektu údajov sú spracovávané automatizovane i manuálne a môžu byť sprístupnené zamestnancom prevádzkovateľa údajov či spoločného prevádzkovateľa, pokiaľ je to nevyhnutné k plneniu ich pracovných povinností, a ďalej spracovateľom údajov, s ktorými má prevádzkovateľ údajov uzatvorenú zmluvu o spracovaní **OÚ**.

Rozsah **Súhlasu** je uvedený v zozname nižšie a pre **účely spracovania OÚ** sú priradené **OÚ** a príslušná **Doba spracovania**:

Účel spracovania

- Správa požiadaviek subjektu údajov.
- Potvrdenie spôsobilosti prístupu k produktu a obsahu.
- Komunikácia so subjektom údajov, zdeľovanie správ a informácií, ktoré by mohli subjekt údajov zaujímať.
- Poskytovanie lokálnych služieb, kultúrnych a sociálnych potrieb, ktoré sú založené na GPS polohe subjektu údajov alebo na základe výberu používateľa.

Doba spracovania
Po dobu aktívneho účtu + 38 mesiacov**

Osobné údaje
Meno; priezvisko; e-mailová adresa; číslo mobilného telefónu; pohlavie; rok narodenia; názov ulice, popisné číslo; názov obce; token; statusy požiadaviek; jazykové nastavenie; typ zariadenia mobilného telefónu; vzťah k Správcovi údajov, záujmové skupiny (oblasti); FB token; evidencia polohy (GPS, dátum a čas); fotografie.

** Stanovenie doby spracovania je popísané v informácií o spracovaní OÚ na webu prevádzkovateľa údajov

Subjekt údajov ďalej prehlasuje, že **Súhlas** s uvedeným spracovaním udeľuje bezplatne, slobodne.

V _____ DŇA_____

PODPIS SUBJEKTU ÚDAJOV (OBČANA) _____

Tento formulár slúži iba k plnej registrácii do služby ku všetkým typom správ a preto vyžaduje aj GDPR súhlas. Pokiaľ máte záujem o registráciu bez GPDR súhlasu, ktorá slúži iba pre krízové správy a správy podľa oprávneného záujmu prevádzkovateľa údajov, použite prosím elektronický registračný formulár na www.munipolis.sk. Podmienky pre príjemcov informácií nájdete na adrese: www.munipolis.sk/obchodne-podmienky-prijemcovia-informacii

FAŠIANGOVÝ TÝŽDEŇ v ŠKD

Fašiangy, Turíce, Veľká noc príde, kto nemá kožúška zima mu bude. Ja nemám, ja nemám, len sa tak trasiem, dajte mi slaninky, nech sa napasiem..... Aj táto ľudová pieseň spievaná na Fašiangy zaznela pri spomienkach na krásne zvyky a tradície našich predkov. Fašiangy boli odjakživa symbolom radosti, veselosti a hojnosti. Sú obdobím prechodu od zimy k jari, od Troch kráľov do Popolcovej stredy. V tomto období sa uskutočňovala aj väčšina svadieb. Odohrávali sa rôzne zabíjačky či tanečné zábavy s vôňou zabíjačkových špecialít a smažených šišiek. Konali sa fašiangové sprievody s bláznivými maskami medveďa, turoňa, slameníka, sitárnika, ženícha, nevesty, koňa s jazdcom, mužov prezlečených za ženy. Všetky tieto masky tvorili aj detský, fašiangový sprievod školou. Fašiangový týždeň v ŠKD priniesol veselé chvíle. Pani vychovávateľky oboznámili deti so zvykmi a tradíciami počas Fašiangov. Tradičné masky a aj rozprávka - Chalúpka na vŕšku pekne stvárnila ako to bolo v minulosti. V tvorivých dielničkách si deti vyrobili zvieracie masky na tvár a vymaľovali fašiangové omaľovánky. Naučili sa fašiangové pesničky a vinše. Veselou bodkou celého týždňa bol fašiangový sprievod školou. V tradičných fašiangových maskách, za spevu piesne Fašiangy, Turíce... putovali do krásnej učebne - Slovenskej izby, kde ich privítala gazdinka Danka. Gazdinke zavinšovali a za vinše odmenu dostali. Danka všetkých ponúkla fajnými tradičnými pochúťkami - šiškami, klobáskou, chlebíkom aj slaninkou.

Nechýbala tradičná veselica a šantenie, ktoré spríjemnilo pohostenie od rodičov. Poďakovanie patrí všetkým, ktorí pomohli pri príprave fašiangového týždňa, sprievodu aj karnevalu v ŠKD. Deti získali množstvo poznatkov, vedomostí. Veríme, že naše krásne zvyky a tradície zostanú nezabudnuté.

SRDCE PLNÉ LÁSKY

Od februára minulého roka sme zbierali PET vrchnáky z plastových fliaš a obalov. Naše anjelské srdiečka boli tak veľké, že sme vrchnáčikmi spoločne naplnili veľké srdce. Pomohli sme nielen prírode, ale aj nášmu kamarátovi a spolužiakovi Markovi. Ďakujeme všetkým dobrým anjelom, ktorí sa zapojili do zbierky. Zbierka vrchnáčikov pre Marka pokračuje aj tento rok. ĎAKUJEME

VŠETKOVEDKO

Deväť žiakov z našej školy sa zapojilo do 13. ročníka súťaže Všetkovedko. O titul Všetkovedko zabojovalo viac ako 20 500 žiakov z celého Slovenska a medzi 30% najlepších a najbystrejších žiakov sa zaradili žiačky Barbara Kotmanová z 2.A triedy a Timea Hanusková z 3.A triedy. Všetkým súťažiacim gratulujeme.

LYŽIARSKY VÝCVIK VERNÁR 2022

Týždeň pred jarnými prázdninami od 28.2 do 4.3.2022 žiaci a žiačky 7.A a 8.A absolvovali lyžiarsky výcvik. V krásnom horskom prostredí v lyžiarskom stredisku Vernár - Studničky sa na lyže prvý deň postavili niektorí (a bola ich drvivá väčšina) po prvý krát. No v piatok zlyžovali svah na postavenej slalomovej dráhe všetci do jedného. Decká urobili na sebe poriadny kus roboty o čom svedčia nielen lyžiarske výsledky, ale aj dobrý pocit zo seba samých. Okrem celodenného lyžiarskeho výcviku na svahu si užívali aj spoločné večere s bohatým programom. Poďakovanie patrí všetkým zúčastneným žiakom, učiteľom aj pani zdravotníčke.

ROZPRÁVKOVÝ DEŇ

Žiaci v 1.A prežili zaujímavý deň. Celé vyučovanie prechádzali z rozprávky do rozprávky. V kráľovstve šikovných detí prejavili svoje schopnosti v čítaní, v krasopise, v šikovnosti aj v dramatizácii. Najskôr ukázali, ako poznajú rozprávky a hlavné postavy, pokračovali v krasopise. Potom sa zahrali na Popolušku a prebratú šošovicu, hrášok, fazuľku i cestoviny využili pri lepení písmen. Dokončili rozprávkový les, ktorý robili aj na predchádzajúcich hodinách a nakoniec si zahrali divadielko O troch prasiatkach. Za rytierske skutky a rytierske správanie boli pasovaní za rytierov 1.A.

HVIEZDOSLAVOV KUBÍN

Umiestnenie:

0. kategória - 1.A

1. miesto **Ján Válovčan a Miroslav Černák**
2. miesto **Michaela Koklesová**
3. miesto **Šimon Válek**

1. kategória - 2. - 4. ročník

1. miesto **Vivien Nátonová (3.A)**
2. miesto **Timotej Balag (2.A) a Timea Jamnická (2.A)**
3. miesto **Timea Hanusková (3.A) a Ema Sabóová (4.A)**

- Naša žiačka Vivien Nátonová z 3.A triedy nás úspešne reprezentovala v okresnom kole v Lučenci a v obrovskej konkurencii získala nádherné BRONZOVÉ PÁSMO v 1. kategórii. Srdečne blahoželáme a ĎAKUJEME!

- V okresnom kole súťaže v prednese slovenských povestí – ŠALIANSKY MAŤKO obsadila Vivien NÁTONOVÁ (3.A) - 2. miesto a Viktória NÁTONOVÁ (6.A) - 3. miesto. Srdečne blahoželáme a ďakujeme za reprezentáciu!

- Dňa 3.3.2022 na 1. stupni žiaci súťažili v recitačnej súťaži Hviezdoslavov Kubín.

- 8. marec je sviatkom všetkých žien. Aj v ŠKD sa tomuto dňu všestranne venovali. Deti vyrábali krásne darčeky, ktoré darovali najdôležitejším bytostiam ženského pohlavia v ich živote. Dali tak najavo ženám vo svojom okolí, že im na nich záleží a sú pre nich výnimočné.

- Žiaci 4.A si užili projektový deň na tému LESNÉ SPOLOČENSTVO. Na každom predmete pracovali na aktivitách s danou tematikou a využili priestory triedy, regionálnej učebne, obecnej knižnice, učebne informatiky i areál školy.

- 21. marec je svetovým dňom Downovho syndrómu. S týmto dňom je spojená aj PONOŽKOVÁ VÝZVA. V našej škole aj škôlke sme sa rozhodli do tejto výzvy zapojiť a vyjadriť tak svoje sympatie a podporu ľuďom s DS. Každý si obul na nôžky dve rozdielne ponožky. Aj deti v ŠKD sa tejto téme obšírnejšie venovali. V spolupráci so sociálnou pedagogičkou sa rozhovorom, ukážkami, pracovnými listami naučili šíriť porozumenie a rešpekt k rozdielnosti.

ROZPRÁVKOVÁ SKRINKA 2022

Dňa 31. 3. 2022 sa v Kokave nad Rimavicou uskutočnila regionálna prehliadka detskej dramatickej tvorivosti ROZPRÁVKOVÁ SKRINKA Poslanie prehliadky: Prezentácia kolektívov a jednotlivcov z okresov Lučenec a Poltár v oblasti dramatickej tvorivosti detí a dospelých hrajúcich pre deti, nadobúdanie vedomostí, rozvíjanie zručností a umelecko-odborný rast kolektívov a jednotlivcov prostredníctvom poznávania, realizácie a prezentácie umeleckej tvorby v oblasti detskej dramatickej tvorivosti. Cieľom prehliadky je tiež prezentovať výsledky dobrovoľnej záujmovej činnosti žiakov na školách; konfrontovať rôzne štýly práce s detskými súbormi, vytvára priestor pre vzájomnú inšpiráciu a výmenu skúseností žiakov MŠ, ZŠ, ZUŠ a rôznych integrovaných skupín (zdravotne postihnutých, národnostných a pod.). Súťaž umožňuje pedagogickým zamestnancom využívať poznatky zo súťaže vo výchovno-vzdelávacom procese. Prehliadka vytvára tiež priestor na zhodnocovanie tvorby dospelých a mládežníckych kolektívov a jednotlivcov hrajúcich pre deti, ktorí vo svojej inscenačnej praxi reflektujú zákonitosti divadla a dramatickej hry pre deti. Aj naši mladší i starší umelci SZUŠ sa zúčastnili tejto krásnej rozprávkovej prehliadky. Svojim výkonom urobili radosť nielen nám, ale potešili i oko diváka. Porota ich úspešne účinkovanie odmenila diplomom, knihou a potleskom. Gratulujeme!

MAREC – MESIAC KNIHY

Marec sa už odpradávna spája nielen s príchodom jari, obdobia, kedy sa príroda opäť prebúdza k životu a kvitne v plnej svojej kráse, ale aj s neutíchajúcim zdrojom vedomostí a informácií, a síce s knihami. Aj žiaci 2.A triedy sa rôznymi aktivitami zoznamovali s novými knihami, ilustrovali príbehy, navštívili obecnú aj školskú knižnicu. Spoločne so spolužiakmi sa ponorili do príbehov, rozprávok a iných zaujímavých žánrov slovenskej literatúry. Založili si prvýkrát čitateľské preukazy, boli šťastní, že si vybrali knihy , ktoré sa im páčia a tak si budú môcť čítaním nielen príbehov z čítanky rozvíjať čitateľskú gramotnosť.

ČITATEĽSKO – VÝTVARNÁ SÚŤAŽ PRE ŠKD

Náš ŠKD zorganizoval v mesiaci marec čitateľsko - výtvarnú súťaž na tému Marec mesiac kníh pre všetky deti navštevujúce ŠKD v okrese Lučenec. Úlohou klubáčikov bolo prečítať si individuálne alebo s pani vychovávateľkou/vychovávateľom ŠKD obľúbenú knihu - čitateľská časť a nakresliť obrázok z príbehu obľúbenej knihy - výtvarná časť. Na svoje výtvarné dielo mohli využiť rôzne techniky: maľbu, grafiku, kombinované techniky atď. Do súťaže sa zapojilo 144 čitateľov zo siedmich škôl. V prvej kategórií súťažilo 37 čitateľov, v druhej kategórií 46, v tretej kategórií 33 a štvrtá kategória privítala 28 čitateľov. Výtvarné práce hodnotila odborná porota v zložení učiteľov VO SZUŠ pôsobiacej v našej základnej škole. Odborná porota rozhodla nasledovne:

I. kategória
1. miesto *ŠKD Lovinobaňa* **Zuzana Šimanová**
2. miesto *ŠKD Cinobaňa* **Sebko Galád**
3. miesto *ŠKD Kalinovo* **Viktória Eliášová**

II. kategória
1. miesto *ŠKD Lovinobaňa* **Tamara Lauková**
2. miesto *M.R.Štefánika Lučenec* **Ella Laššáková**
3. miesto *M.R.Štefánika Lučenec* **Karolína Čemanová**

III. kategória
1. miesto *ŠKD DÚHA Halič* **Félix Kokavec**
2. miesto *ŠKD DÚHA Halič* **Marek Babic**
3. miesto *ŠKD DÚHA Halič* **Richard Lukáč**

IV. kategória
1. miesto *M.R.Štefánika LC* **Nina Jamnická**
2. miesto *M.R.Štefánika LC* **Terezka Šofárová**
3. miesto *ŠKD LC – Opatová* **Nela Karáseková**

CENA VYCHOVÁVATELIEK ŠKD DÚHA HALIČ:
Kristína Galková, *6. oddelenie ŠKD Haličská cesta 1493/7 Lučenec*

SRDEČNE GRATULUJEME výhercom a ďakujeme za účasť.

Dňa 22. marca si žiaci 1. stupňa pripomenuli dôležitosť vody pre život na Zemi. Pani učiteľky pre nich pripravili zaujímavé aktivity. Pomocou pojmovej mapy našli plán, podľa ktorého sa mali počas dňa riadiť. Prečo sa mali žiaci obliecť do modrého oblečenia sa dozvedeli až po splnení 1. úlohy, kde hľadali stratené písmená a usporiadali ich podľa istého kľúča. V kvapkovej úlohe mali napísať, kde sa všade stretávajú s vodou a pre koho je voda nevyhnutná. Rybičkám a obláčikom vyriešili matematické úlohy. V texte Kuriatko a obláčik im kuriatko prezradilo, aký je dôležitý kolobeh vody v prírode. Žiaci sa najviac potešili pokusom, lebo zistili, že po odparovaní slanej vody ostane v hrnci soľ. Vytvorili tiež zvieratko, ktoré žije vo vode a je od nej najviac závislé. Spoločná práca vznikla spojením kresieb s motívmi - voda v každodennom živote. Žiaci s veľkým nadšením tvorili, počítali, zisťovali, bádali, spievali a ocitli sa i v čarovnom bublinkove. Na žiakov čakali rôzne prezentácie, omaľovánky, súťaže. Krásne fotografie svedčia o tom, že to bol skvelý, vydarený deň.

Predvianočný darček

Sviatky sa blížia, vonku to necítiť, ulice prázdne, obchody zavreté. Zato v prírode je viac ľudí: bežcov, turistov a aj rodičov s deťmi. Zrejme pracujú doma, pracovný rozvrh si rozčlenili tak, že sa dostanú aj von na čerstvý vzduch. Dôchodcov vidieť pomenej, je príliš chladno. Aj sneh na vŕškoch sa už pritrafil. Na modrej značke niet nikoho, len jeden psičkár rýchlo prebehol s fučiacim vlčiakom. Bežiac pomimo zodvihol hlavu a pozdravil ma. Pritom sa pošmykol na klzkom koreni a takmer spadol. V letku ešte stihol zakričať, že hore zľadovatených skál aj koreňov pribúda.

Lepšie je otočiť sa a ísť nadol, najmä pre tú natiahnutú šľachu. Keď kolenom nečakane trhne, zacítim ostrú bolesť. Ťažko sa dáva pozor, ak človek nie je celkom fit. Dolu sa šlo ešte horšie, koleno to pocítilo, keďže chcelo udržať rovnováhu. Ozvala sa tupá bolesť, už neprestávala. Naozaj treba poslúchnuť lekára, koleno nechať oddychovať a nezaťažovať. Potulky na bežkách aj pešo musia na nejaký čas prestať.

To bol pôžitok stáť už na autobusovej zastávke. Na konečnej pod lesom, v bezpečí. Prišiel prázdny autobus, len ja som nastúpila. Pred domom som stihla poštárku, keď sa snažila vtlačiť veľkú obálku do našej schránky. Nešlo to. Potešila sa, keď ma zbadala:

-Ako dobre, že idete... je plná.

-Hej, nevybrala som ju už vyše týždňa, bola som preč, a neviem nájsť kľúč.

-Uhm,- prikývla a vtlačila mi obálku do ruky.

Už som poštárku ani nevnímala, zvedavá, prečo je taká hrubá, ťažšia ako list. Hádam mi neposielajú prácu pred sviatkami. Nedočkavo som ju zvierala v ruke a vo výťahu si prečítala, že je z Haliče. Vydýchla som si, asi mi posielajú z miestneho úradu *Haličské zvesti.* Vždy sa potešim, keď občasník príde a hneď zacítim teplo pri srdci, teplo dávneho domova ómamy aj mojich novohradských predkov. Inokedy poštu otváram ihneď, ešte vo výťahu. Veľa ráz necitlivo rozdrapím obálku, najmä úradnú, tušiac, že zase zvyšujú nejakú platbu. Teraz trpezlivo vyčkám, chcem mať ozajstnú predvianočnú pohodu pri haličskom pozdrave.

A tak si ju vytvorím: usadená za stolom - s prekrásnym širokouhlým výhľadom na okolitú prírodu a mesto - zapálim sviečku (práve začal poletovať sneh!), nalejem si obľúbenú nezdravú kofolu a pomaličky, predlžujúc zvedavosť, otváram nožíkom obálku. Milí Haličania, poslali mi svoj časopis s vianočným pozdravom a k tomu veľmi pekný a zaujímavý kalendár na rok 2022 s perom značky Halič. Dojalo ma to, najmä keď som v ňom začala listovať. Je naozaj svedomito a s láskou urobený, starostlivo pripravený a pritom veľmi praktický. Viem si predstaviť, koľko úsilia bolo treba na jeho zrodenie počnúc prípravou, vypracovaním, hľadaním a spracovaním fotiek, aj redaktorskej práce bolo neúrekom, a nakoniec výroba, tlač. Je to nekonečná práca, viem si predstaviť, lebo som pracovala pred rokmi vo vydavateľstve Tranoscius, kde sme vydávali aj kalendáre.

A zrazu som si uvedomila: veď ten kalendár na rok 2022 vyšiel vlastne aj na sté výročie našej mamy, kedy by dovŕšila pätnásteho júla 100 rokov! O to viac som sa potešila. Reku otvorím ho najprv na júlových stránkach. Zľahka som v ňom zalistovala a zázrak! - roztvoril sa práve na júlovej strane.

Priamo na mňa hľadí mladá Hanka vysokoškoláčka. Mamine živé hnedé oči ako za mlada, také ostali až do jej staroby. Krajšiu fotku by človek sotva našiel, hoci ich máme neúrekom. Vtedy bola mama veľmi šťastná. Plná elánu, života, túžob spoznať nové veci, ustavične zvedavá a vždy so štipkou fantázie...

Na tej istej strane kalendára na väčšej fotke (veľmi vzácnej pre našu rodinu, lebo ju nemáme) sú naši predkovia. Zľava Hankini rodičia Ponický (Margita rod. Göőz a Július Ponický, Hanka sa ešte nenarodila), pri nich Margitina mama Rozália Göőz (milovaná stará mama Hankina), vedľa nej Margitina mladšia sestra Ládus s manželom Nándorom (neskôr bývali v Divíne), chlapec Jozef je mladší Margitin brat.

Všetci stoja pred haličským domom Rozálie Göőzovej, teda zároveň aj obchodom so zmiešaným tovarom Hankinej starej mamy, kde sa budúca spisovateľka onedlho narodila. V tých časoch bola obchodníčka Rozália nútená poriadne sa zvŕtať, lebo po smrti manžela sa musela starať ešte o svoje malé deti. Starší Haličania, ktorí už tiež pomreli, ju mali veľmi radi a si ju nadovšetko vážili. Nemala ľahký život, keď jej predčasne zomrel muž, veď aj jej najstarší syn Bertalán (Berci) zahynul guľkou na bojisku pod Triglavom na konci prvej svetovej vojny. Má aj vytesané meno na haličskom pomníku padlých v 1. svetovej vojne. Škoda, že na tejto rodinnej fotke, ktorá vznikla po skončení vojny, milovaný Berci chýba!

Vždy, keď sme v Haliči a prechádzame popri pomníku, položíme naň kvietok. Aj keď sme nášho praprastrýka Berciho nepoznali, ostal v rodine nezabudnuteľnou postavou. Je to legenda! Mnohí členovia z rodiny po jeho hrobe pátrali. Na Slovinsku pod Triglavom, blízko rieky Soča. Aj náš slovinský rodinný priateľ Borut z Tolmina. Po dlhých rokoch sa aj dopátral, kde má Berci približne svoj hrob. Aj mama usilovne hľadala a navštívila miesta, kde Bertalán bojoval, kde položil svoj život. Jej mama Margita často spomínala svojho najstaršieho brata s opravdivým smútkom, pretože ho mala veľmi rada, aj si dobre rozumeli, veď bol iba o dva roky starší. Keď zahynul, mnohé starosti prešli na ňu, pretože tu boli mladší súrodenci. Niekedy mám pocit, že kult Berciho osobnosti v göőzovskej vetve navždy prežíva a jeho potomkovia si ho nadovšetko pestujú. A vyzerá to tak, že aj ja. Berci bol Hankin strýko.

Raz som v lukavickom mlyne v rozpadávajúcej sa škatuli, nahryznutej už hlodavcami, objavila vyblednutú fotografiu, kde je početná skupina mládencov-mužov pred akousi budovou. Vyzeralo to ako trieda alebo rukujúci vojaci. Zdá sa mi, že mali uniformy. Dívala som sa na jednotlivé tváre a zrazu som zmeravela. Čo robí môj najstarší syn medzi nimi? Veď to bolo pred prvou svetovou vojnou. Vzrušene som zakričala na mamu do kuchyne:

- Mami, - poď sem, to nie je možné!

Pribehla v tej stokrát vypratej vyšívanej ábelovskej zásterke s vareškou v ruke a zvedavo na mňa pozrela. Strčila som jej fotku rovno pred nos:

- Pozri, mami... sem!- ukázala som prstom na štíhlu postavu s jemným úsmevom na tvári.

Pohodila varešku a rýchlo si utrela ruky do zásterky. Nato uchopila fotku, čiahla po okuliaroch a zahľadela sa na veselú povedomú tvár. Prekvapene a udivene skríkla:

- No toto, veď to je môj vnuk Rastík! Ako je možné, že som tú fotku ešte nevidela?! – stískala ju v ruke a nevedela sa na ňu vynadívať. Visela som jej nad plecom ako obarená... naozaj je to Rastislav! Po Bercim tretia generácia, a predsa sa na neho podobá!

Táto udalosť sa odohrala pred mnohými rokmi, keď mama ešte bývala v Lukavici. Jesenné dni sa už krátili. Obed nám trochu prihorel, ale prihorené zemiačiky aj tak chutili. Po jedle sme sa ponáhľali k albumom. Sedeli sme v prítmí izby a pozerali si fotografie. Ani mama nepoznala tú fotku, ktorú som nečakane objavila, zrejme ju starostlivo uchovávala jej mama. No a keď sa naša starká, teda mamina mama (Berciho sestra) pominula, fotografie prešli do úschovy k našej mame. Rovnako aj fotka s Bertalánom zo začiatku prvej svetovej vojny.

Nastal podvečerný súmrak, sotva sme už videli na fotografie, ale rozsvietiť sa nám ešte nechcelo. Bolo tak príjemne a mama sa pri rozprávaní o našich predkoch rozcitlivela. Povedala som, že dám urobiť kópie tejto vzácnej fotografie pre viacerých a mama súhlasila. Ale potom sa rozhodla, že ona to spraví v Zvolene, veď má aj iné fotky, z ktorých chce mať viacero.

Prešli roky, dávno som zabudla na to a mama zrejme tiež. Odvtedy som však tú fotku nevidela, aj keď sme pozerali albumy. Kde zmizla? Hádam sa nestratila!? Som však presvedčená, že jedného dňa ju niekto z nás objaví.

Odkladám kalendár nabok, Nový rok 2022 ešte nie je. Otočím ho na prvú stranu a starostlivo uložím medzi ostatné vianočné darčeky. Milí Haličania, ďakujem Vám z celého srdca nielen za nás potomkov, ale najmä v mene našej mamy, rodáčky z Vašej obce, ktorú tak milovala.

Lucia Žáryová

Pred rodným domom Hany Ponickej. Na zábere zľava Margita Ponická r. Goozová a Július Ponický, rodičia spisovateľky.

Haličské osady a samoty

K Haliči patrilo oddávna niekoľko sídelných útvarov, buď samôt, nazývaných pusty, alebo väčších osád (praedium). Do 20. storočia už väčšina zanikla. Medzi nimi aj najväčšia **Rácka**. Naopak samoty na **Telke** vytvorili osadu. Medzi ostatné patrili samoty **Jelšovík**/Jelsovik/Jelssowyk (v záznamoch z rokov 1788 a 1808), **Chrasť**, **Kozička**/Kozicska, **Rozkoš**/Roszkos, **Krásna**/Széplaki puszta, **Solisko**/Szoliszka, **Vilet** a na rozhraní s katastrom Lučenca **Ladovo** (Ladó/Ladova). V rámci spoločnej dediny Veľkej Haliče (pagus) sa k nim radili aj ďalšie sídelné útvary dnešnej Starej Haliče – **Antonov majer**/ Antal majer, **Dolina** v Tuhárskej doline (Domus Papiracea/Dolinatelep) a hrnčiarska **Baňa Gašparka** (Gásparkabánya), v minulosti známa aj pod názvom Zverín. Pri **Rybníku (**Halastava / Halastó) mal údajne dom porybný. Tri najvýznamnejšie osamotené usadlosti v krajine uvádzame podrobnejšie.

Rácka

Už v roku 1417 bola Rácka (Rachfalua) zaznamenaná dokonca ako samostatná obec s 20 portami ako súčasť panstva bána Ladislava Lučeneckého (László Lossonczy) a jeho synov. Jej názov sa rokmi menil na Raazfalua (1457), Raczfalw (1469), Raczfalyw (1542), Raaczfalu (1549) už len s jedným opusteným domom a s piatimi obývanými usadlosťami. Kým počas vlády Jiskrovcov v Haliči (v rokoch 1440 – 1452) a záložnej správe Ladislava z Neniniec (od roku 1499) zažila rozvoj, v 16. storočí v období Osmanskej ríše, aj na dnešnom južnom Slovensku so sídlami sandžakov vo Fiľakove a južnejšie za Ipľom v Szécsényi (Sečanoch), postupne zanikala a menila sa na osadu až samotu. Pred zánikom patrila Štefanovi Lučeneckému (István Lossonczy) z panstva hradu Šomoška (Somoskő/Drieňový Kameň); po svadbe Anny Lossonczy s budúcim palatínom Žigmundom II. Forgáchom (1565 – 1621) podľa jej závetu manželovi a následne haličskej vetve Forgáchovcov.

Z Maškovej cez Rácku viedla pomerne frekventovaná nespevnená prašná cesta dolinou potoka Mašková od rovnomennej obce cez priľahlú Kobaliarku, Suché tále, Solisko, Jelšovec do Veľkej nad Ipľom (maď. Vilke, pôvodne slovenskej obce Vilika/Velika) s Forgáchovským cukrovarom (v roku 1771 všetky tieto obce vrátane Trenča patrili Forgáchovcom; z opačnej strany Lehôtka, Lupoč, Praha, Ábelová, Stará Halič, Tuhár, Ružiná) a ďalej do mesta Szécsény s ich kaštieľom a majetkami. Aj na tejto „forgáchovskej línii“ mali Haličania rodiny a odtiaľto sa ich členovia sťahovali do priemyselnej Haliče za prácou. Po tejto ceste z Haliče do Veľkej nad Ipľom o dĺžke cca 10 km (dnes za Maškovou už zaniknutej – poľnej) chodili Haličania a obyvatelia okolitých dedín aj do Ďarmot/Balassagyarmat a Budapešti. Určite to bolo k Ipľu kratšie a jednoduchšie ako okľukou cez Lučenec alebo cez kopce a Dolnú Strehovú. Po Druhej svetovej vojne sa plánovalo (po dokončení Haličského obchvatu smerom do Veľkého Krtíša) vybudovanie riadnej cesty, avšak pre nevôľu alebo neschopnosť miestnych a okresných funkcionárov sa projekt nezrealizoval. Dôvodom možno bola aj likvidácia mostov cez Ipeľ alebo preferovanie cesty do Balassagyarmat a Šiah cez hnedouhoľný revír Pôtra a Veľký Krtíš.

V 19. storočí na Rácke už ostala len horáreň so statkom, ktorý obsadil haličský mešťan Jozef II. Lipčiansky/Lipcsay**,** uvádzaný ako „fabrikás“ patriaci do najväčšieho haličského cechu súkenníkov (fabrikášov). V úradných dokumentoch štátneho archívu v Banskej Bystrici sa uvádza aj ako továrnik (gyáros). V roku 1774, keď Ján Forgách založil v Haliči prvú manufaktúru – súkenku (v roku 1778 vyhorela), existovalo v obci vo vlastných domoch cajkárov asi 27 súkenníckych dielní s 3 – 5 tkáčskymi stavmi, ktorí sa angažovali v roku 1767 aj v založení prvej účastinárskej spoločnosti s kapitálom 25 000 zlatých, neskoršie v roku 1800 spolu s veľkostatkármi v novej akciovej spoločnosti s kapitálom až 50 000 zlatých. K nim patrili aj viacerí členovia starého rodu Lipčianskych (Lipcsay). Pôvodne išlo o Bilkiovcov – Lipčianskych (z Bilki a Lipče v Podkarpatskej Rusi z roku 1321), ktorým uhorský kráľ Karol I. Róbert z Anjou (1288 – 1342) v roku 1338 udelil šľachtický titul, potvrdený a rozšírený o ďalšie pozemky kráľom Ladislavom I. Veľkým (1288 – 1382) a následne v roku 1405 aj kráľom – cisárom Žigmundom Luxemburským (1358 – 1437) s vyňatím z právomoci Berežskej stolice. Spolu s Forgáchovcami pôvodne z Gýmeša predstavovali dva najstaršie šľachtické

rody v Haliči; z nich jeden bohatý a druhý v rámci haličskej vetvy chudobnejší – zemiansky (v rokoch 1724 – 1728 bol v Haliči richtárom Ondrej Lipčiansky/Lipcsay/Andreas Lipcsey). Jozef II. Lipcsay (haličský rodák 28. 10. 1822) najskôr býval v Haliči v dome č. 29; po svadbe 26. 11. 1844 spolu s manželkou Julianou Repovou/Répássy (1824 Tomášovce – 27. 5. 1882 Halič-Rácka). Tu sa im narodili štyri deti, medzi nimi jediná dcéra Paulína Lipčianska/Lipcsay (1845 – 1915). Práve tá sa vydala za haličského učiteľa – perzekvovaného významného slovenského národovca a spisovateľa Antona Emanuela Timka-Perohryza (1843 – 1903), zakladateľa prvého detského časopisu na Slovensku (Včelka) a priekopníka slovenskej fantastickej, environmentálnej, poľovníckej, cestopisnej a detskej literatúry, ktorého dnes nazývajú „slovenský Jules Verne".

Život na okraji rozsiahlych haličských lesov bohatých na zver, manželom Lipčianskym zrejme vyhovoval. Jozef II. tu pôsobil aj ako „silvanus" – horár. Tak ako Forgáchovci miloval poľovačky. V tom čase sem haličské, okresné i župné panstvo často chodievalo s týmto cieľom, alebo prechádzalo ďalej do Poiplia, takže Rácka nepatrila k opusteným miestam. Pustatinou sa stala až po Druhej svetovej vojne, po ktorej všetky budovy spustli a zmenili sa na rumoviská. Tie nadobro rozobral zub času. Pôvodnú dedinu, osadu alebo samotu by ste tu dnes už márne hľadali.

Telka

Osadu Telka pomenovali po tamojšom osadníkovi Jozefovi Telekovi (Józseftelek puszta), ktorý s rozrastajúcou sa rodinou hospodáril na dvoch samotách – nazvaných Horná a Dolná Telka. Neskôr sa Dolná Telka (dnešná samota) rozšírila a jej obyvatelia zabrali aj pozemky bližšie k ceste z Lučenca do Haliče, kde vznikla súčasná poľnohospodárska osada Dolná Telka (cca 3 km od Haliče), do ktorej len nedávno obec zaviedla vodovod. Jej rozvoj po roku 1989 určitú dobu stagnoval, ale vďaka farme Zoltána Ďurčíka sa v nej poľnohospodárska výroba udržala. Z Hornej Telky sa chodilo do Haličskej hory a na Pasbu/Pastvu nad studňou so starými košatými dubmi. Po ukončení pasenia dobytka, oviec a kôz pasienky zarastali a dubiská sa začlenili do súvislého lesného komplexu. Na okolitých pozemkoch firma IMET z Haličského zámku plánovala vybudovať špičkové golfové ihrisko. Tento rozvojový zámer skončil neúspešne. Zopakoval sa príbeh výstavby spojnice Haliče cez Maškovú a Rácku do Poiplia. Osada Telka snáď ožije po dostavbe cyklistickej komunikačnej trasy, ktorej zámer vznikol počas spoločenského posedenia popredných Lučenčanov na chate v Ružinej pred pätnástimi rokmi a následne bol rozvinutý niekoľkými haličskými progresivistami u Ondrisa v zaniknutej pivárni Club. Halič následne prevzala nad jej projekciou a výstavbou iniciatívu, lebo nešlo len o bežnú turistickú cyklotrasu, ale o možnosť zaistenia bezpečnej jednoduchej dopravy Haličanov na Telku a ďalej do Lučenca, tak ako napríklad na bicykloch v Holandsku alebo Dánsku. Podľa zámeru dokonca výhodne po nedostatočne využitých obecných a štátnych pozemkoch po zaniknutej železnici. Samozrejme takáto trasa slúži aj na športové a rekreačné využitie, širšia aj pre záujemcov o korčuľovanie na kolieskových korčuliach.

- Plánka z Gašparky sa objavila na viacerých oficiálnych dokumentoch.

Pred pár rokmi sa však karta znova obrátila; taktovku, finančné zabezpečenie z centrálnych zdrojov a realizáciu prevzalo mesto Lučenec.

Kým urbanizmus z Lučenca bude pokračovať popri Tuhárskom potoku a cyklotrase cez Ladovo a Telku k Haličskej stanici a čistiarni odpadových vôd, osídlenie Haliče sa môže šíriť nielen k obchvatu do Krtíša (Nad brezinami a Za Cigánmi), ale aj smerom k Starej Haliči a popri lesníkmi zdevastovanej Borinky (Fenyves/Hájik) k Lupoči, čím sa vytvorí predpoklad obnovy mesta na báze cestovného ruchu a rekreačného zázemia Lučenca. Počas ďalších sto rokov, pri investičnej podpore a v rámci urbanistického rozvoja, by sa tak mohla vytvoriť veľká novohradská sídelná aglomerácia od Vidinej, Slatinky, Havašky/Boľkoviec a Fabianky cez Lučenec a Halič až po Starú Halič a Lupoč s možnosťou pripojenia Lehôtky a Maškovej. V nej vzrastie aj rozvojový potenciál a význam dnešnej haličskej osady Telka.

Gašparka

Gašparka sa skrýva v sekundárnom poraste pri ceste z Haliče do Tomášoviec za zarasteným hliniskom, kde sa ťažila hrnčiarska hlina – červenačka. Pozemky patriace, resp. zasahujúce do katastra Starej Haliče patrili rodine Póniovcov, ktorej potomkovia sa presťahovali prevažne do našej obce. Dlhšie ostala opustená a len v poslednom období, vďaka Ľudovítovi Pónimu, jeho manželky Emílie a ich dvoch synov Ľudovíta a Lukáša, znova ožila. Starorodičovský opustený dom obnovili spolu aj s hospodárstvom.

Okrem pocestných popri Gašparke chodili do Lučenca a od roku 1906 na Haličskú železničnú stanicu aj Starohaličania a obyvatelia lazov z Ostrôžok. Zastavovali sa tu tiež Tomášovčania, ktorí po ceste popri Veľkej Lipine (Tomášovskej hore) a Prielohách navštevovali preslávené haličské jarmoky povolené od roku 1763. Kým v Divíne sa mohli konať len dvakrát a v Lučenci sedemkrát do roka, v Haliči až deväťkrát, pritom od rokov 1765 – 1769 všetky ako celokrajinské. Zásluhu na

získaní týchto privilégií mali najmä Forgáchovci, ktorí tu vtedy neďaleko Gašparky založili prvú manufaktúru – súkenku; v roku 1830 dostavali hornú fabriku so 40 tkáčskymi strojmi, ktorá rozšírila výrobu aj na majoliku, papier, knihy, ceruzky a v rámci štátnej zákazky aj na vojenské textílie a rovnošaty. V roku 1832 v nej spustili do prevádzky prvý parný stroj. V rokoch 1836 – 1852 tu fungoval aj cukrovar. Varilo sa tu aj pivo. Halič už predtým bola uznaná za mesto a Ján Forgách 28. 6. 1765 vydal jeho mestský štatút. Kým v roku 1785 aj s pustatinami mala 1194 obyvateľov, v roku 1828 už 1235 v 186 domoch.

V horúčavách si pocestní na Gašparke oddýchli pod stromami. Obľubovali aj osamelé plánky pri ceste, spod ktorých bol nádherný výhľad na Haličský hrad. Ostala z nich už len jediná – osamelá v poli. Práve tá, v plnom rozkvete, sa stala na celom Slovensku okolo roku 2000 symbolom Environmentálnej jari (každoročne od Dňa Zeme 22. apríla do Svetového dňa životného prostredia 5. júna). Vítala jar na farebných plagátoch, letákoch i pohľadniciach, ktoré putovali po celej strednej Európe i ďalej za oceán. Počas najväčšieho Samitu Zeme – Konferencie OSN o trvalo udržateľnom rozvoji (WSSD 26. 8. – 4. 9. 2002), konanej v Johannesburgu, sa na obálke prestížnej anglickej publikácie o Slovensku dostala na výstavy i konferenčné stoly do pozornosti kráľov, šejkov, prezidentov, premiérov, členov vlád a veľvyslancov skoro všetkých štátov, ako aj predstaviteľov všetkých najvýznamnejších celosvetových a kontinentálnych vládnych i mimovládnych organizácií, počnúc OSN. Pohľad na haličskú plánku uprel nielen Kofi Anan, ale aj Nelson Mandela, Tony Blair, Jacques Chirac, Gerhard Schroeder, Silvio Berlusconi, Vojislav Koštunica, Nursultan Nazarbayev, Junichiro Koizumi, či Robert Mugabe. Viacerých z vyše dvadsaťtisíc účastníkov samitu zaujal. Obyčajná plánka opustená v poli totiž symbolizovala životaschopnosť a život, ktorý by sme si mali vážiť, chrániť a zachovať vo všetkých jeho formách a všade na svete. Ak chceme zabezpečiť jeho trvalú udržateľnosť a rozvoj tak stonásobne v období neutíchajúcich vojen, ozbrojených konfliktov, agresií iniciovaných utilitaristami, patokratmi a timokratmi, odvetných teroristických útokov a migračných expanzií, ale aj pandémií, rozšírených nezodpovednými ľuďmi a hlupákmi (nie netopiermi). Ničeniu a zániku života možno predísť obídením takýchto činov, racionalitou, partnerstvom a predvídavosťou. Ešte predtým, než sa rozhodneme vyťať strom, mali by sme vysadiť nový. Na kvalite životného prostredia závisí existencia ľudstva. Ak ho zdevastujeme, alternatívu B na život nemáme a ako druh organizmu neprežijeme.

RNDr. Jozef Klinda,
Envirokabinet Halič
28. 7. 2021

Zaujímavé rozhľadne na okolí

Rozhľadňa alebo vyhliadková veža je verejnosti prístupná stavba s vyhliadkovým priestorom nad úrovňou okolitého terénu a porastu, najčastejšie umožňujúca panoramatický 360° rozhľad. Môže byť vybudovaná ako samostatná účelová stavba, prípadne ako súčasť inej stavby, napr. kostola, vysielača, piliera, chaty a pod.

Tuhárska rozhľadňa - je k nám najbližšie a je aj najmenšia zo všetkých. Je však zaujímavá pre kratší cyklovýlet s deťmi, opekačku. K dispozícii je panoramatická mapka. Je z nej pekný výhľad na dobročské a kotmanovské lazy.

Lipovianska rozhľadňa - nájdeme ju nad dedinkou Lipovany, konkrétne na vrchu Nagy-Hallgató. Z dediny vedie turstická cestička, ktorej súčasťou sú aj tzv. Lipovianske pieskovce, ktoré sú pozostatky vulkanickej aktivity a morskej fauny spred viac ako 20 mil. rokov. Plošina rozhľadňa je vo výške 14,5m a patrí k tým mohutnejším. Pri peknom počasí vidieť z nej Vysoké aj Nízke Tatry, i Sitno.

Rozhľadňa na Karancsi – zo Šiatorskej Bukovinky vás privedie značený turistický chodník cca 4 km k 20 m vysokej oceľovej rozhľadni s dvoma plošinami na vrchu Karancs. Je zaujímavá tým, že z nej vidieť na dva hrady : Salgó vár a Šomoška. Pri celodennom výlete vhodné spojiť s návštevou hradu Šomoška a čadičovým vodopádom.

Rozhľadňa na Mačacej - kto má rád zaujímavosti z nášho regiónu, určite si nenechá ujsť obhliadku kamenného mora a kamenného vodopádu, popritom sa zastaví na tejto 8 metrovej drevenej dvojpodlažnej rozhľadni pod zvláštnym názvom Mačacia v katastri obce Šiatorská Bukovinka.

Rozhľadňa Jasenina – po značenom turistickom chodníku z obce Ďubákovo sa dostaneme k 10 m vysokej drevenej rozhľadni na vrchu Jasenina, ku ktorej patrí aj altánok s ohniskom , stôl a lavice, takže si tu môžeme v pokoji oddýchnuť a načerpať nové sily v lone krásnej panenskej prírody. Rozhľadňa nám ponúka panoramatický výhľad na Novohrad. Pri dobrej viditeľnosti zahliadnete aj cíp Vysokých Tatier.

Najvyššou vyhliadkovou vežou na Slovensku je televízna veža Kamzík v Bratislave. Je vysoká 194 m. Bola dokončená v roku 1975, pre verejnosť je prístupné podlažie s reštauráciou a kaviarňou.

Najkontroverznejšou rozhľadňou je Snow Tower - Veža snov – na Štrbskom Plese. Petíciu na zrušenie výstavby podpísalo viac ako 8 tisíc ľudí.

pripravila Renata Padúchová

Spomienka na túto významnú osobnosť pri príležitosti 15 rokov od jeho úmrtia

Profesor

Badiny – Jós František_

3. júna 1909, Halič –
10. marca 2007, Budapešť

Jeho otec František Jorcsik (Jós) st. bol do roku 1913 v Haliči vedúcim župného úradu. Potom ho preložili do Balážskych Ďarmôt. Manželka Františka Jósa st. bola Elena Badinyová, ktorá sa narodila v Rovňanoch. Badinyovci mali príbuzných v Rimavskej Sobote, vo Zvolene ako aj v Košiciach. Predpokladáme, že v Haliči bývali aj s rodinou v rodinnom dome č. 2. Tento dom niekedy stál vyššie od rímskokatolíckeho kostola v Haliči. Dnes po tomto dome (tzv. Slúžnovský dom) už zostala len klembová pivnica. Ostatné časti sa rokmi rozpadli alebo boli ľudmi zničené. Poznámka: Jorcsikovci mali ešte jedného syna čo sa narodil v Haliči a to Mikuláš Anton Jorcsik (Jós) (1906, Halič – 1990, Cégled, Maďarsko) o ktorom budeme písať niekedy neskôr v Haličských zvestiach. Pre Vašu informáciu Mikuláš Anton Jós (Jorcsik) bol účastníkom Olympijských hier (OH) v Berlíne v roku 1936 a to v modernom päťboji ako náhradník. Bol účastníkom umeleckej súťaže OH v Londýne v roku 1948, kde získal za dielo Modern pentatlon (Moderný päťboj) ocenenie. Dosiahol hodnosť podplukovníka.

Poznámka: Zmena priezviska z Jorčik na Jós bola v roku 1926 na základe výnosu maďarského ministerstva vnútra (MV) č. 275634/25. Zapísané povolením československého MV výnosom č. 6141/926 na nariadenie župného úradu župy XVIII. č. 7581/26.

Ale vráťme sa ku osobnosti Haliče - Jorcsik Badiny - Jós František (3. 6. 1909, Halič - 10. 3. 2007, Budapešť). Prof., Dr., CSc. vojenský pilot, historik, sumerológ, publicista, vydavateľ, vysokoškolský učiteľ. Meštiansku školu a prvé 4 roky gymnázia absolvoval v Balážskych Ďarmotách. V rokoch (1923 až 1927) študoval na Vojenskom reálnom gymnáziu I. Bocskaya v Budapešti, v rokoch (1927 - 1931) na Maďarskej kráľovskej vojenskej akadémii Akadémia Ludovika v Budapešti a v rokoch (1931 - 1933) na Vysokej škole pre pilotov v Szombathelyi. Po štúdiach na Akadémii Ludovika zahájil svoju dôstojnícku činnosť v armáde. V roku 1940 z maďarského kráľovského vojska vystúpil a pokračoval v štúdiách na budapeštianskej Technickej univerzite. V roku 1946 odišiel do Argentíny, kde sa začal zaoberať sumerológiou. V rokoch (1961 - 1964) študoval evanjelickú teológiu na Marcos Paz v Buenos Aires v Argentíne. Teoretické základy sumerológie získal štúdiom i obhajobou diplomovej práce na Institutum Pontificum Biblicum v Ríme v roku 1966. Od tejto inštitúcie získal splnomocnenie založiť katedru sumerológie na Jezuitskej univerzite v Buenos Aires v roku 1966, kde zároveň začal vyučovať a tu pôsobil ako univerzitný profesor až do roku 1991. V roku 1997 na súkromnej univerzite Kráľa Ľudovíta Veľkého v Miskolci založil katedru pravekých blízkovýchodných a sumerských kultúr, ktorú viedol ako univerzitný profesor až do svojej smrti. V júni roku 2000 zomrela jeho milovaná manželka Ilonka. Po tejto smutnej udalosti sa rozhodol, že sa s konečnou platnosťou presťahuje do Maďarska. 13. apríla 2001 sa aj tak stalo a presťahoval do Budapešti. V budapeštianskom 2. okrese v časti Mariaremete mu pridelili malý apartmán v Domove dôchodcov pre pedagógov, kde strávil posledné roky svojho života.

Tu stojí ešte za zaujímavosť uviesť aj toto: ako 92 ročný sa na základe povzbudzovania svojich dcér naučil pracovať s počítačom, aby pružnejšie mohol písať ďalšie knihy. Napriek vysokému veku prednášal v rozhlase, televízii a na rôznych kongresoch a konferenciách. Badiny – Jósové historické publikácie vychádzali v maďarskom a španielskom jazyku. Dodnes tieto jeho publikácie sú vo svete vyhľadávané v odborných kruhoch. Bol aj členom Medzinárodného orientalistického kongresu. V zahraničí publikoval pod menom Francisco Jos – Badiny.

Spomenieme aspoň niekoľko jeho významných prác: Kaldeától Ister – Gamig I, II, III, Mah – Gar a magyar..., Jézus Király a Pártus Herzeg, Az Esztergomi – Ister – Gami oroszlánok titka, Indiánok Nógrádban a viacero ďalších.

Počas svojho aktívneho života absolvoval viacero zahraničných ciest: Ann Arbor (USA, 1967), Canberra (Austrália, 1971), Tokio (1971), Paríž (1973), Hamburg (1981), Istanbul (1985), Cleveland (USA, 1986) a iné cesty.

Prof. Dr. František Badiny – Jós, Csc., zomrel vo veku 97 rokov po dlhom a plodnom živote v Budapešti. Je pochovaný na cintoríne Vlčia lúka.

Spracoval z dostupných materiálov JHH z Haliče

- Rok 1965. Bývalý Služnovský úrad bol v tomto dome do roku 1922, keď potom v Haliči zanikol a prešiel pod okresné mesto Lučenec. Fotku nám dodal Július Mojžiš.

Haličské reminiscencie

Haličskí včelári

V marci sa zobúdza nielen príroda, ale i včelári.

O včelároch sa dozvedáme z rôznych dobových materiálov. Vieme, že Slovensko, ktoré oplývalo lesmi a lúkami malo vždy veľmi dobré podmienky na chov včiel, ktorý bol aj dobrým zdrojom príjmov. Medom a voskom sa platili napríklad dane, bol jediným sladidlom a sviečky sa robili len zo včelieho vosku. Chov včiel mal teda aj veľký hospodársky význam a z toho vyplývali aj určité privilégia. Už Mária Terézia v roku 1775 vydala včelársky patent, ktorým štát podporoval rozvoj včelárstva. (www.vcelari.sk)

Kým v tomto období vznikali cechy a manufaktúry, slovenskí včelári sa združovali len na miestnej úrovni. Podmienky na organizovanie včelárov v celoslovenskom rozsahu nastali až po vzniku prvej Československej republiky. **Ministerstvo poľnohospodárstva v Prahe vyslalo na Slovensko českých vládnych včelárskych expertov, ktorí od konca apríla 1919 začali pomáhať pri organizovaní včelárskych spolkov.**

O haličských včelároch z tohto obdobia sa nám zachovala vďaka včelárom združeným v Haličskom spolku dobová kronika (zápisnice) z rokov 1933 -1960, od Ing. P. Rajpricha z Prahy, ktorú mi poskytol náš historik J. Hikker. Túto kroniku pokladám za veľmi vzácnu, pretože autenticky popisuje v časovom slede činnosť spolku včelárov ale i samotné aktivity a životné udalosti rodín žijúcich v tomto období.

Kronika by si zaslúžila po redakčnej úprave byť vytlačená a ako ďalšia publikácia obce Halič reprezentovať haličských včelárov.

Vzhľadom na rozsah kroniky vo svojom príspevku uvádzam len najdôležitejšie úseky z nej.

- 8. januára 1933 v hostinci u p. Sterlichta sa uskutočnilo ustanovujúce zhromaždenie včelárskeho spolku. Za dočasného predsedu bol zvolený Karol Kahovec žandársky strážmajster a za zapisovateľa Tomáš Outrata poštový doručovateľ. Na tomto zhromaždení boli prítomní aj včelári z okolitých obcí *(Ábelová: Pavel Kiapeš, Lehôtka: Juraj Belica, Lupoč: Juraj Koporec, Mašková: Ján Lörinčík, Stará Halič: Štefan Dudáš).*

- Na zhromaždení 3. decembra 1933 sa už zhodnotil prvý rok činnosti spolku a na základe toho sa uskutočnila voľba výboru na tri roky. *(Predseda: Júliu Jankó učiteľ Mašková, podpredseda: Štefan Dudáš mlynár Stará Halič, zapisovateľ a pokladník Tomáš Outrata Halič, revízori: Pavel Figura Halič, Ondrej Svorad Lupoč, Ján Bernát Lehôdka, Tomáš Huraj Stará Halič, Pavel Ďurica Mašková a Ján Ambroš Políchno.)*

Čestní členovia: Emil Gašpar Halič, Ján Valach Tuhár, Ján Ďurčík Lehôtka, Juraj Koporec Lupoč.

Na tomto zhromaždení bolo prítomných 30 včelárov z Haliče, boli to: J. Doležal, P. Figura, E. Gašpar, K. Kahovec, J. Kubiska, J. Macho, T. Outrata, J. Rubeš a ďalší.

Na záver vo voľných návrhoch boli navrhnuté odborné prednášky a návštevy včelínov za účelom výmeny skúseností vo včelárení.

Včelári v spolku sa navzájom oslovovali „priateľ". Toto oslovenie zaviedli z Moravy pochádzajúci priateľ Outrata a priateľ Kahovec.

Takýmto štýlom boli písané aj ďalšie zápisnice až do roku 1938.

Na jeseň v roku 1938 Halič pripadla Maďarsku a spolok včelárov sa presťahoval do Lupoče, kde združoval naďalej členov okolitých obcí.

13. novembra 1945 sa spolok v Haliči znovu oživil. Predseda bol Emil Gašpar, tajomník Ján Knezovič učiteľ a pokladník Pavel Rajprich.

19. októbra 1947 sa zo zápisnice dozvedáme, že Ústredie včelárskych spolkov schválilo Okresný včelársky spolok so sídlom v Haliči, ktorého tajomníkom bol Pavel Rajprich.

V roku 1969 obnovili v Haliči spolok včelárov Ladislav Ondris a Samko Ondris.

PhDr. Anna Borešová

Spomienka nášho rodáka Bohumila Outratu na svojho otca včelára

Je nádherný deň prežiarený slniečkom a previevaný vlažným vánkom. Môj zrak upútala včielka, letiaca nízko nad trávnikom, ktorý sa ešte trblietal kvapôčkami nočnej rosy. Moje myšlienky sa v tú chvíľu preniesli tryskom trojzáprahu do 70 rokov vzdialenej minulosti. Odrazu zdá sa mi, že stojím na dvore nášho haličského domčeka v krátkych nohavičkách a škárami medzi latkovým plotom pozorujem „tátu" v bielej košeli ako tichučko po špičkách obchádza v rade stojacich 15 farebných včelích úľov a starostlivo prikladá ucho na ich bočné steny. Takto si počína skúsený včelár, aby zistil ako roj včiel schúlený okolo svojej „matky kráľovnej" ako veľký strapec hrozna prečkal zimu.

Môj otec bol skutočne nielen skúseným, ale i obetavým včelárom. Skoro 20 rokov ho trápila skutočnosť, že v Haliči sa nenašlo niekoľko mužov, ktorí by sa venovali chovu tak užitočného hmyzu, i napriek tomu, že historické doklady uvádzajú, že v Haliči už v 16. storočí boli včelári.

Pamätám sa, že skoro každú nedeľu obchádzal obce, kde denno – denne roznášal poštu. V týchto dedinách našiel dostatok záujemcov, ktorí sa rozhodli vrátiť sa k záľube svojich predkov – k včelárstvu. Tak vznikli včelárske spolky v Maškovej, na Lupoči, v Prahe, Lehôtke i v Ľuboreči.

Ešte sa pamätám, že dokonca i v mojej rodnej obci som videl niekoľko prastarých úľov. Boli to jednoduché duté kláty alebo guľaté, upletené z povriesel slamy.

Včely sa v Haliči kedysi chovali, pretože podmienky pre chov včiel sú tu výborné. Husté porasty kvitnúcich agátov zaručujú dobrú znášku kvalitného medu a väčší počet včiel je i zárukou dokonalejšieho opelenia ovocných stromov a tým aj bohatšej úrody. Viem, žihadlo na ktoromkoľvek mieste tela bolí, ale malá lyžička dobrého medu potlačí i tuto boľačku.

MILOŠ KELEMEN

Odchovanec lučenského hokeja, majster slovenska za r. 2021 s HKM Zvolen, momentálne útočník HK Mladá Boleslav, ale hlavne slovenský reprezentant a bronzový olympionik zo ZOH v Pekingu, odpovedal na pár otázok pre čitateľov Haličských zvestí:

Pri odlete na ZOH v Pekingu na hokejový turnaj, o akom umiestnení ste sta bavili, že by bolo pre vás prijateľné?

Prioritou bolo pre nás dostať sa zo skupiny do štvrťfinále, prípadne do semifinále. Dopadlo to pre nás výborne a sme veľmi radi. Ako už všetci vieme, cinklo to...

V základnej skupine prehry s Fínskom a Švédskom a víťazstvo nad Lotyšmi. Potom úplne zázračný zápas s USA a postup do štvrťfinále. Bronzový triumf. Vďaka tebe je teraz už aj Lučenec mestom s medajlou zo ZOH. Ktorá časť osláv zostane pre teba nezabudnuteľnou?

Užil som si už nezabudnuteľný ceremoniál v Pekingu pri odovzdávaní medajlí. Krásny pocit bol pre mňa okružná jazda v otovorenom autobuse po Bratislave, kde chodníky lemovalo množstvo ľudí a samozrejme prijatie v Lučenci, fotenie, autogramiáda.

Údajne si bol šatňovým DJ-om. Ktoré pesničky vás vedeli nabudiť?

Bol som len jedným z DJ-ov. Marek Hrivík a Marko Daňo púšťali pesničky pred zápasom. Východniari s Liborom Hudáčkom si často pospevovali ľudovky. V šatni najčastejšie zneli pesničky Karla Duchoňa. Najviac sa púšťal song „Mám ťa rád....“

Tvoje plány do blízkej budúcnosti, môžeš nám niektoré prezradiť?

Momentálne mám v hlave len to, aby sme sa dostali s mojim klubom HK Mladá Boleslav v play off čo naďalej.

Poznámka: Miloš dal v rozhodujúcom zápase vo štvrťfinále s H. Králové gól v predĺžení a tým posunul svoj team do semifinále. Zároveň je najproduktívnejším hráčom vyraďovacích bojov v českej lige. Za desať zápasov zaznamenal 10 bodov /7+3/.

Poznáš obec Halič, prípadne aký je tvoj vzťah k nej?

Ono je pravda taká, že ja sa v Lučenci vyskytujem veľmi zriedka, ale Halič samozrejme poznám, je krásna. Bol som na zámku, na prechdázke pod zámkom a občas sa tam zastavím s partiou na pizzu.

Príjemné prežitie veľkonočných sviatkov a veľa zdaru na MS v hokeji 2022 vo Fínsku

želá Renata Padúchová
a samozrejme aj všetci Haličania

- **Rozlúčka so zimnou sezónou**. Po pandemickej prestávke sa mohlo konať najmä medzi deťmi obľúbené podujatie – Rozlúčka so zimnou sezónou. Hokejisti HK Halič spolu s ich fanúšikmi pripravili pre deti fantastický sobotný podvečer plný atraktívnych súťaží. Asi najviac sa deti tešili, keď sa im podarilo obrať o puk dospelého hokejistu a streliť gól ozajstnému brankárovi. Všetky zúčastnené deti si odniesli medaily a diplom za športové nadšenie. Ľad lučeneckého zimného štadióna tak znovu ovládli a podmanili si haličské deti a užili si kopec zábavy. Športom unavené deti následne vystriedali hokejisti, ktorý odohrali posledný priateľský zápas sezóny. Po aktivite dobre padol výborný guláši. Hokejistom za prípravu podujatia ďakujeme.

Ako sme sa pripravili na jarnú odvetnú časť

súťaží ročník 2021/22

Nadviazali sme na prácu výboru TJ tam, kde sa skončila práca v roku 2021. Aj keď ešte pandemická situácia neustúpila, začali sme pravidelné sedenia už v januári 2022. Za toto obdobie až po dnes t.j. ku 31. marcu sa výbor TJ zišiel 11-ť krát. Na svojich pravidelných týždenných výboroch a to v utorok sa zaoberal hlavne potrebami riešenia daných problémov, ktoré sa vyskytli pri jednotlivých našich mužstvách. Veď ako sme už uviedli pred tým, naša TJ má tieto mužstvá: U 09, U 11, U 15 - žiaci, U 19 - dorast a mužov. Ba dokonca v lete by sme chceli ak to vyjde založiť aj U 13. O jednotlivých mužstvách dajú svoje správy zodpovední vedúci. Tu sa kus rozpíšeme o mužoch našej TJ. Hneď v januári a to 11. 1. bola zvolaná hráčska schôdza na ktorej sme hráčom predstavili nových trénerov a to Pavla Matúšku a jeho asistenta Benjamína Ráca. Bolo prítomných 17 hráčov. Trénermi bola navrhnutá zimná príprava až po začiatok prvého majstrovského zápasu do 20. 3. 2022 ako aj boli navrhnutí ôsmi hráči na hosťovanie u nás. Z toho sa podarilo vybaviť: Nikolas Matúška (ŠK L+M AQUA Rapovce), Richard Olšiak (TJ Slovan Tomášovce), Vendelín Tóth (MŠK Novohrad Lučenec), Marcel Ľalík (ŠK Slovan Vidiná), Daniel Gracza (MŠK Novohrad Lučenec). Ešte nejakých hráčov majú tréneri mužov v riešení (s niektorými sa už aj hovorilo) a ak to vyjde, tak ich budeme riešiť v letnej prestávke pred novým futbalovým súťažným ročníkom.

Za január malo mužstvo mužov 5 tréningových jednotiek z čoho bol jeden zápas s Radzovcami. Vo februári malo mužstvo 6 tréningových jednotiek a z toho bol jeden zápas s Divínom. V marci až do súťaže bolo absolvovaných 8 tréningových jednotiek. Z toho boli dva prípravné zápasy s domácimi dorastencami U 19. Aj keď tréneri nasadili tréningové jednotky a to v utorok, štvrtok a aj v sobotu na začiatku účasť bola slabšia. Postupne sa začala vylepšovať, ale podľa vyjadrení trénerov nie je to ešte taká účasť, ako si oni predstavujú. Prvý jarný majstrovský zápas muži prehrali v Divíne 3:1 (1:1), keď rozhodca proti nám odpískal tri pokutové kopy. V druhom zápase doma v derby so Starou Haličou sme vybojovali víťazstvo 1:0 (1:0). Verme, že postupne sa začne tréningová úroveň mužstva zlepšovať ako aj nastane zohratosť medzi hráčmi.

V rámci vylepšovania úrovne TJ boli na školení ObFZ LC za zdravotníkov na dva roky títo naši z TJ: J. Najpaver (obnovenie), M. Aláč (obnovenie), P. Pročko (obnovenie), B. Rác (nový preukaz). Pre spracovávanie vídeo záznamov sa kúpila nová kamera od fa Panasonic. Ďalej sme dostali na rok 2022 - body (tzv. dotácie cez kredity) na základe, ktorých môžeme pre naše mužstvá zakúpiť potrebné materiálne veci. Budú zakúpené tréningové lopty, lopta na majstrovské zápasy, rozlišovačky, malé bránky na tréning, sieť na veľkú cvičnú bránku, sprey na obstreky pri zranení hráča, atď. Priebežne počas tohto roku sa budú potrebné tréningové veci dopĺňať. V spolupráci s OcÚ bol navrhnutý projekt na rekonštrukciu hlavnej budovy TJ ako aj novej krytej tribúny pre cca 130 divákov, ako aj nové striedačky pre mužstvá na zápasy. V 2. Q. 2022 budeme vedieť či náš projekt v rámci SFZ bol schválený alebo nie.

Veď samotná spolupráca TJ aj s OcÚ si myslíme je na dobrej úrovni, takže už len riadne rozbehnúť tréningové procesy mužstiev ako aj veriť, že nás už pandémia nebude trápiť. A čo je najdôležitejšie aby bol vo svete mier.

Výbor TJ Slovan Halič

Dorast TJ Slovan Halič

Dorast začal trénovať 11.1.2022, pod vedením trénera Petra Dudáša, vedúceho mužstva Tomáša Kurčíka a zdravotníka Petra Pročka. Tréningy prebiehali 3x týždenne (utorok, štvrtok a sobota). Na tréningy chodilo väčšinou 8-9 chlapcov. Úvodné tréningy boli zamerané na kondičnú prípravu a absolvovali sme ich na ihrisku TJ. Na konci januára sme odohrali aj prípravný zápas proti U15 LC Novohrad (1. liga) v Lučenci. Prehrali sme ho 3:1. Následne vo februári sme prešli aj na prácu s loptami a odohrali sme dva prípravné zápasy v Starej Haliči, kde sme jeden prehrali 4:3 a druhý sme vyhrali 3:1. V marci sa nám ešte podarilo odohrať dva prípravné zápasy proti nášmu mužstvu dospelých, ktoré sme prehrali 5:1 a 5:0. Všetky zápasy nám niečo dali a to najmä, že sme si vyskúšali hráčov na rôznych postoch a vyskúšali sme si rôzne systémy hrania, ktoré chceme používať v jarnej časti súťaže. Veríme, že v majstrovských zápasoch sa nám podarí všetko natrénované aj využiť a súťaž vyhrať, aby sme potešili fanúšikov, ktorý budú chodiť na zápasy.

Tomáš Kurčík,
vedúci mužstva dorastu

27. marca 2022, Ihrisko TJ Slovan Halič
Pred zápasom 17. kola 6. ligy mužov ObFZ LC

Halič – St. Halič 1:0 (1:0)

Gól: 35´-D. Gálik. **Fotil:** A. Kička. **Chýbajú na fotke:** Július Hámorník, Matej Stanko, Juraj Paľaga. **Zľava hore:** Oskar Papanitz (Br.), Ľudovít Póni, Jozef Dobrocký, Ľubomír Macko, Ján Borovec (C), Dominik Koška, Richard Olšiak, Benjamín Rác, Marcel Ľalík (zranený zo zápasu v Divíne). **Zľava dole:** Mário Papanitz, Adam Bulík, Vendelín Tóth, Dominik Gálik, Daniel Gracza. **Z pracovných, zdravotných dôvodov – chýbali:** P. Tryzna, M. Linduška, T. Cína, R. Koristek, L. Turek, E. Malatinec, M. Romančík, M. Oravec. N. Matúška. **Vrátili sa späť do materských klubov:** P. Šípoš do St. Haliče, O. Berky do Podrečian.

STAŇTE SA AJ VY SPOLUTVORCAMI HALIČSKÝCH ZVESTÍ. PRIHLÁSTE SA DO REDAKČNEJ RADY A POMÔŽTE NÁM ICH ZLEPŠOVAŤ PO OBSAHOVEJ STRÁNKE.

ĎALŠIE ČÍSLO VYJDE V AUGUSTE 2022.

Tiráž:

Haličské zvesti - občasník občanov - vydáva Obecný úrad v Haliči zdarma - Povolené OkÚ v Lučenci č. OU MOMT - 01/93. Pripravuje redakčná rada odsúhlasená uznesením č. 70/2019 v zložení Mgr. Alexander Udvardy, Ing. Marcel Lukáč, Mgr. Kristián Fajčík, Renata Padúchová, Zuzana Svoreňová, Jozef Rekšák. Grafická úprava: Mgr. art. Peter Kollár, Tlač: EUROART